

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม บริบทของชุมชน และโลกทัศน์ของชาวเขา เพื่อให้ทราบถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรม บริบทของชุมชน สามารถสรุปได้ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการศึกษาข้อมูลของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโดยภาพรวม ได้แก่ ลักษณะชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ถิ่นที่อยู่ ระบบครอบครัว ความเชื่อ และการเลี้ยงชีพ และผู้วิจัยได้เลือกหมู่บ้านท่าตางเป็นพื้นที่วิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และแนวทางการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในภาพรวมของชุมชนกะเหรี่ยงของอำเภอแม่สะเรียง

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาปัญหาและกระบวนการการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาในชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากการพัฒนาของภาครัฐ ปัญหาจากจากชาวเขาเองที่มีผลกระทบต่อการพัฒนา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อหารูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง

ส่วนที่สาม เป็นศึกษาหารูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง ซึ่งเมื่อได้ประมวลการระดมความคิดร่างรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงแล้ว ก็จะนำรูปแบบที่ร่างแล้วทำการวิจัยเชิงอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Future Research) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน เพื่อยืนยันรูปแบบของกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เหมาะสมต่อชุมชนบนพื้นที่สูง แล้วนำผลการศึกษาสรุปเป็นรูปแบบสามารถนำไปใช้ในพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไป

การศึกษาข้อมูลของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโดยภาพรวม

ลักษณะชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง เดิมอาศัยอยู่แถบบริเวณต้นแม่น้ำสาละวินของพม่า ต่อมาได้อพยพเข้าสู่ประเทศพม่าและไทย มีภาษาพูดเรียกว่าภาษากะเหรี่ยง จัดในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ชาวกะเหรี่ยงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวหลายอย่าง นอกเหนือจากภาษาพูดแล้ว ยังมีการแต่งกาย ศิลปะการแสดง และประเพณีต่างๆ ปัจจุบันมีชาวกะเหรี่ยงในประเทศพม่าประมาณ 7 ล้านคน และในไทยประมาณ 4 แสนคน หนึ่ง คำว่า "กะเหรี่ยง" นั้น บางท่านถือว่าเป็นคำไม่เหมาะสมเป็นการเรียกด้วยความดูถูก แต่ชาวกะเหรี่ยงในบางชุมชน ก็แนะนำตัวเองว่า กะเหรี่ยง มิได้เห็นเป็นคำไม่เหมาะสมหรือดูถูก ทั้งนี้ความรู้สึกดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้เรียกด้วย

กลุ่มชาติพันธุ์ "กะเหรี่ยง" คนล้านนาและคนทางภาคตะวันตกมักเรียกกะเหรี่ยงว่า "ยาง" พม่าเรียกพวกนี้ว่า "กะยิ่น" ฝรั่งเศสเรียกว่า "กะเรน" (บางที่เขียนว่า กะเร็น) แต่พม่าออกเสียง ร เป็น ย แต่คำว่า กะเหรี่ยง กะเรน หรือกะยิ่น ก็เป็นคำที่พวกเขาไม่ชอบนัก สังเกตได้จากเมื่อครั้งพม่าได้รับเอกราช พวกเขาได้ตั้งชื่อรัฐของตนเองว่า "กะยา" แปลว่า "คน" (จิตร ภูมิศักดิ์, 2544: 279-280) อย่างไรก็ตาม เรื่องของชื่อเรียก "กะเหรี่ยง" นี้ยังเป็นปัญหาไม่เป็นที่ยุติ หลายคนในปัจจุบันเข้าใจว่าชื่อเรียกกลุ่มชาติพันธุ์นี้ไม่สมควรจะเรียกว่า "กะเหรี่ยง" อีกต่อไป เพราะมีความหมายไปเชิงดูถูก โดยสมควรให้เรียกว่า "ปกากะญอ" แทน แต่หากศึกษากันไปแล้วกลับพบว่า มีกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงหลายกลุ่มที่เรียกตนเองว่า "กะเหรี่ยง" และกลุ่มชาติพันธุ์ที่เดิมนักมานุษยวิทยาเห็นว่าควรจัดอยู่ในกลุ่มของกะเหรี่ยงกลับไม่ได้เรียกตัวเองว่ากะเหรี่ยงแต่อย่างใด กลับเรียกเป็นชื่ออื่น กลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกเรียกว่ากะเหรี่ยงมีหลายกลุ่มแตกต่างกันไป กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ๆ มี ปกากะญอ (สกอว์) โพล่ง (โป้ว) ตองสู (ปะโอ) และบะแก (บะเว)

ในประเทศไทยมีชาวกะเหรี่ยง 1,993 หมู่บ้าน 69,353 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้นประมาณ 352,295 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 ของจำนวนประชากรชาวเขาในประเทศไทย อาศัยอยู่ใน 15 จังหวัด ของภาคเหนือและภาคตะวันตก ได้แก่ กาญจนบุรี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน ราชบุรี ลำปาง ลำพูน สุโขทัย สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

กะเหรี่ยงมีด้วยกันหลายกลุ่มย่อย และมีชื่อเรียกต่างๆ กัน ทั้งยังมีประเพณี ความเชื่อ ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันด้วย กะเหรี่ยงในประเทศไทยมี 4 กลุ่มย่อย คือ

สกอ หรือยางขาว เรียกตัวเองว่า ปกกะญอ เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุด

โป เรียกตัวเองว่า โพล่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และ ลำพูน

ปะโอ หรือ ตองสู อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน

บะเว หรือ คะยา อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ถิ่นที่อยู่

แม้ว่าชาวกะเหรี่ยงจะได้ชื่อว่าเป็นชาวเขา แต่ก็ไม่ได้อาศัยอยู่บนที่สูงเสียทั้งหมด บางส่วนก็ตั้งบ้านเรือนบนที่ราบเช่นเดียวกับชาวพื้นราบทั่วไป ในหมู่บ้านบางแห่งมีทั้งกะเหรี่ยง สะกอและกะเหรี่ยง โป แต่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ชาวกะเหรี่ยงนิยมตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งถาวร ไม่นิยมย้ายถิ่นบ่อยๆ และมีภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรดินและแหล่งน้ำเป็นอย่างดี และเป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานใกล้แหล่งน้ำหรือต้นน้ำลำธาร

บ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงนิยมสร้างเป็นบ้านยกพื้น มีชานบ้าน หรือไม้กั้นเสาสอง แม้ว่าอยู่บนที่สูงก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากชาวเขาเผ่าอื่นๆ ที่นิยมสร้างบ้านชั้นเดียว พื้นติดดิน เช่น ชาวม้ง หรือชาวเมี่ยน เป็นต้น

ระบบครอบครัว

ระบบครอบครัวของกะเหรี่ยงเป็นแบบผัวเดียวเมียเดียว และไม่มีการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานเป็นอันขาดการหย่าร้างมีน้อยมาก ขณะที่การแต่งงานใหม่ก็ไม่ค่อยปรากฏ ส่วนการเลือกคู่ครองนั้น ฝ่ายหญิงจะเป็นผู้เลือกชายก่อน และบางครั้งฝ่ายหญิงก็ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการแต่งงาน สังคมกะเหรี่ยงเป็นครอบครัวเดี่ยว เมื่อลูกแต่งงานก็จะแยกครอบครัวไปปลูกบ้านใหม่ ถ้าแต่งงานแล้ว ชายจะต้องมาอยู่กับบ้านพ่อแม่ภรรยาเป็นเวลา 1 ฤดูเก็บเกี่ยว หลังจากนั้นจึงปลูกบ้านใกล้กับพ่อแม่ฝ่ายภรรยา ถ้ามีลูกสาวคนเล็กจะต้องอยู่ดูแลพ่อกับแม่

ความเชื่อ

เดิมนั้นชาวกะเหรี่ยงนับถือผีมีการบวงสรวงและเซ่นสังเวยอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม ในภายหลังกชาวกะเหรี่ยงในหลายชุมชนหันมานับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์มากขึ้น แต่ก็ยังคงความเชื่อเดิมอยู่ไม่น้อย เช่น ความเชื่อเรื่องขวัญ

ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าคนเรามีขวัญอยู่ทั้งหมด 37 ขวัญ เมื่อคนตายไป ขวัญจะละทิ้งหรือหายไป นอกจากนี้ยังเชื่อว่าขวัญจะหนีไปท่องเที่ยว และอาจถูกผีทำร้ายหรือกักขังไว้ ทำให้เจ้าของขวัญล้มป่วย การรักษาหรือช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยก็คือ ต้องล่อและเรียกขวัญให้กลับคืนมา

ส่วนค่าใช้จ่ายส่วนมากจะช่วยกันออก แต่ส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นฝ่ายออกมากกว่า ส่วนความนับถือบรรพบุรุษของเรานับถือศาสนาพุทธมายาวนานไม่ใช่นับถือผีแต่คนกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่รู้ข้อมูลในส่วนนี้โดยเฉพาะกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจึงมีโอกาสไปพบปะคนกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี และอุทัยธานีส่วนใหญ่ไม่รู้ความเป็นมาของบรรพบุรุษบางคนไม่รู้แม้ภาษาเขียนของตนเอง

การเลี้ยงชีพ

ชาวกะเหรี่ยงใช้ชีวิตในชนบท มีชุมชนขนาดเล็ก และทำมาหากินในลักษณะเพื่อการยังชีพ อาชีพส่วนใหญ่จึงเป็นการเกษตรทั้งปลูกพืช ปลูกข้าวไร่ และเลี้ยงสัตว์ เดิมชาวกะเหรี่ยงปลูกฝิ่นเช่นเดียวกับชาวเขาเผ่าอื่นๆ แต่ปัจจุบันได้หันมาปลูกพืชผักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจรวมทั้งพืชเมืองหนาว โดยได้รับการสนับสนุนและให้ความรู้จากโครงการพัฒนาชนบทจากหลายๆ หน่วยงาน เช่น โครงการหลวง ทำให้ความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงในหลายชุมชนมีความผาสุก

กะเหรี่ยงได้ชื่อว่ามีวิถีการใช้พื้นที่ทำกินแบบ "ไร่หมุนเวียน" นั่นคือ ทำครั้งหนึ่งแล้วพักไว้ 3-5 ปี จึงกลับไปทำใหม่ วนเวียนไปโดยตลอด เพื่อป้องกันดินเสื่อมคุณภาพ มิได้ทำไร่เลื่อนลอยอันเป็นการตัดไม้ทำลายป่าอย่างที่เคยเข้าใจกัน

กะเหรี่ยงยังนิยมเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ โดยเฉพาะสุกรและไก่และสุกรที่เลี้ยงไว้ได้ขุนบ้าน หรือใกล้บ้าน เพื่อใช้ในพิธีกรรม และบางชุมชนยังนิยมเลี้ยงช้าง ในอดีตเคยมีการใช้ช้างเพื่อทำนา และชักลากไม้ แต่ในปัจจุบันเหลืออยู่น้อยมาก และใช้เพียงเพื่อบริการนักท่องเที่ยว มากกว่าการใช้งาน

ตัวอย่างชุมชนกะเหรี่ยงที่ยังดำรงชีวิตดั้งเดิม : หมู่บ้านท่าตาฝั่ง หมู่ที่ 7

ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง

สภาพภูมิประเทศและประวัติความเป็นมา

บ้านท่าตาฝั่ง เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งลำน้ำสาละวิน ชาวบ้านจะปลูกบ้านเรือนอยู่บนฝั่งน้ำข้างไปตามลำน้ำ มีที่ราบเพียงพอสำหรับเพาะปลูกพืชผักไว้เป็นอาหาร และส่งไปขายในตัวอำเภอ

ความเป็นมาของบ้านท่าตาฝั่งในปัจจุบัน ตั้งอยู่บริเวณสบห้วยแม่กองคากับแม่น้ำสาละวิน ซึ่งกันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า นายจอ อู ศรีมาลี เป็นคนแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้านนี้ พ.ศ.2484 เดิมเรียกหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านน้อย-บ้านจอ อู" พ.ศ.2518 จึงถูกยกฐานะเป็นหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ นายจอ อู ศรีมาลีเดิมที่ชาวบ้านจะตั้งบ้านเรือนเป็นหย่อมๆ และอยู่รวมกันเป็นเครือญาติ ตามลำห้วยที่อุดมสมบูรณ์ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำ พืชผักธัญญาหารต่างๆ รวมทั้งพื้นที่ทำการเกษตร ในลำห้วยหรือขุนห้วย หมู่บ้านหรือหย่อมบ้านที่เกี่ยวข้องกัน ในอดีตเป็นหมู่บ้านที่เดียวกัน คือ บ้านแม่กองคา บ้านกลาง บ้านหม้อหล้า ปัจจุบันตั้งชื่อเป็นบ้านแม่กองคา หมู่ที่ 10 ต.แม่ยวม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน ส่วนบ้านแม่ป่อและบ้านท่าตาฝั่งปัจจุบันยังเป็นหมู่บ้านเดียวกัน คือ บ้านท่าตาฝั่ง หมู่ที่ 7 ต.แม่ยวม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน

ชาวบ้านท่าตาฝั่งประกอบด้วยคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง และกลุ่มผู้อพยพจากประเทศพม่าอันเนื่องมาจากปัญหาความไม่สงบภายใน ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ คณะเบปติสต์ สังกัดสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย (ภาคที่ 19) ในหมู่บ้านมีโรงเรียน 1 แห่ง สร้างเมื่อ พ.ศ.2509 ปัจจุบันจำนวนประชากรบ้านท่าตาฝั่งที่มีบัตรประเภทต่างๆ ทร.14 จำนวนทั้งหมดแยกเป็นชาย 218 คน หญิง 197 คน รวม 604 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด เฉพาะที่บ้านท่าตาฝั่ง 83 หลังคาเรือน บ้านแม่ป่อ 31 หลังคาเรือน ชาวบ้านท่าตาฝั่งมีรายได้เฉลี่ย 5,000 - 8,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปีโดยประมาณ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ข้าว ทำสวน ปลูกผัก ริมแม่น้ำสาละวินในฤดูแล้ง เลี้ยงสัตว์(แพะ) ทำการประมง หาของป่า เช่น น้ำผึ้ง อาชีพเสริมอื่นๆ ได้แก่ ค้าขาย รับจ้างเล่นเรือในแม่น้ำสาละวิน จักสาน ทอผ้า และการทำการท่องเที่ยวแบบ HOME STAY ในบ้านท่าตาฝั่ง ชาวบ้านมีที่นาทั้งหมด 28 ครัวเรือน พื้นที่นารวม 245 ไร่ มีที่ทำไร่ทั้งหมด 10 ครัวเรือน พื้นที่ทำไร่รวม 250 ไร่ และชาวบ้านที่ไม่มีที่นาและไร่ทั้งหมดรวม 45 ครัวเรือน

ที่ตั้งของหมู่บ้านท่าตาฝั่ง ในอดีตเป็นเส้นทางค้าขายระหว่างอำเภอแม่สะเรียงกับจังหวัดผาปูนในพม่า ก่อนที่จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 จังหวัดผาปูนเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความเจริญ

พอสมควร ระหว่างจังหวัดผาปูน (ประเทศพม่า) กับอำเภอแม่สะเรียง (ประเทศไทย) มีแม่น้ำสาละวิน
 นั้นกั้นพรมแดนทั้งสองประเทศ จากจังหวัดผาปูนถึงแม่น้ำสาละวิน มีระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร
 ที่ริมฝั่งแม่น้ำสาละวิน ทหารอังกฤษได้มาตั้งด่านชื่อว่า "ดากวิน" ภาษาพม่าออกเสียงเป็น "ดาเซว"
 ส่วนฝั่งไทยมีสถานีตำรวจท่าต่าฝิ่ง ซึ่งเป็นบริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านท่าต่าฝิ่ง ชื่อ "ท่าต่าฝิ่ง" สืบ
 เนื่องมาจากประเทศพม่า จ.ผาปูน เป็นเหมือนหน้าด่านของพม่าด้านการค้าขายสินค้าและแร่ประเภท
 ต่างๆ มาขายยังประเทศไทยด้านอำเภอแม่สะเรียง โดยการค้าขายสินค้าต่างๆ นั้น จากตัวเมืองพม่า
 มายัง จ.ผาปูน ขึ้นมาตามลำน้ำ แปะโหละ โกล๊ะ ขึ้นคอยไปยังบ้านปางไฮ แล้วมายังขุนห้วยอุ้มดา อยู่
 ตรงข้ามกับโรงพักเก่าท่าต่าฝิ่ง และข้ามน้ำสาละวินขึ้นที่ท่าต่าฝิ่ง (สถานีตำรวจภูธรท่าต่าฝิ่ง) แล้ว
 ขึ้นตามลำห้วยแม่กองคาพักที่ศาลา (ต่อมาเป็นศูนย์อพยพบ้านศาลา) แล้วเข้ามายังตัวเมืองแม่สะ
 เรียง และอีกเส้นหนึ่ง จากบ้านปางไฮ ประเทศพม่า ลงมายังบ้านจอยยับ แล้วล่องแพลงมายังท่าต่าฝิ่ง
 โดยนำสินค้าแร่ต่างๆ มาขึ้นที่สถานีตำรวจภูธรท่าต่าฝิ่งทั้งสินค้า แร่ต่างๆ ขึ้นจุดนี้ด้วย และอีก
 ประการหนึ่งมีการตั้งสถานีตำรวจภูธรท่าต่าฝิ่ง เพื่อเป็นหูเป็นตาการเข้าออกของผู้คน ต้องผ่านจุดนี้
 อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนสินค้า ในเส้นทางนี้ด้วย จึงเป็นท่าข้ามแพไป-มาและขนสินค้าขึ้นลงและยังมี
 เจ้าหน้าที่ประจำแห่งแรกกรม แม่น้ำสาละวิน จึงมีชื่อว่า "ท่าต่าฝิ่ง"

จาก คำบอกเล่าของผู้อาวุโสในหมู่บ้าน เล่าว่า ครั้งแรกชาวบ้านตั้งบ้านเรือนอยู่ที่
 บ้านเคสะอูละ (บ้านแม่ป่อในปัจจุบัน) ต่อมา ชาวบ้านบางส่วนย้ายจาก บ้านเคสะอูละ ไปอยู่ที่ บ้าน
 กอกุกี หรือขุนห้วยกองกูด และชาวบ้านบางส่วนไปอยู่ที่ บ้านเคะบือละ ในลำห้วยแม่กองคา
 เนื่องจากบ้านเดิมมีโรคระบาด คือ โรคฝีดาษและโรคห่า (อหิวาตกโรค) เพื่อหาทำเลใหม่ที่มีน้ำอุดม
 สมบูรณ์และมีพื้นที่ทำไร่พอเพียงและอยู่ใกล้กับ หมู่บ้านด้วย ที่ตั้งบ้านกอกุกีจะอยู่ไกลจากแม่น้ำ
 สาละวิน การไปหาปลาในแม่น้ำลำบาก อีกทั้งไม่มีที่ทำนา ชาวบ้านทำได้เฉพาะข้าวไร่เท่านั้น
 ชาวบ้านจึงได้ลงมาตั้งบ้านเรือนที่ บ้าน โหนะละ และพ่อเฒ่าจ้ออู ศรีมาลีได้ลงมาบุกเบิกนาและทำ
 นา ทั้งนาของลุงปรีชา ปัญญาคม และลุงอุ้ม พิกุลแก้ว ที่บ้านปัจจุบัน แต่ยังคงตั้งบ้านเรือนอยู่ที่
 บ้าน โหนะละ และชาวบ้านบางส่วนได้กระจายตั้งบ้านเรือนออกไปที่ บ้านกะบออะละละ และ บ้าน
 เฮะทีลี ที่บ้าน โหนะละ ได้มีการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ โดยมีซันนารีจากอเมริกาเข้ามาทางประเทศ
 พม่าและได้เข้าไปยังบ้านบนคอยต่างๆ และชาวบ้าน โหนะละ ได้รับเชื่อในพระเจ้าและได้ตั้ง
 คริสตจักรขึ้นครั้งแรกที่ บ้าน โหนะละ (บ้านท่าต่าฝิ่งในปัจจุบัน)

พ.ศ.2466 ทางราชการได้ก่อสร้างสถานีตำรวจภูธรท่าต่าฝิ่ง โดยมี หัวหน้าสถานี
 คนแรกคือ สดอ.หมื่นบริบาล รำเภยศักดิ์ (พ.ศ.2466-2488) จากนั้นในช่วงปี พ.ศ.2485-2489 มี
 หัวหน้าสถานีคือ สดอ.อินคำ พิทักษ์ ซึ่งบันทึกของพ่อเฒ่าจ้ออูระบุว่า ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2
 (พ.ศ.2485-2488) ไม่มีตำรวจประจำการที่สถานีตำรวจภูธรท่าต่าฝิ่งเลยแม้แต่คนเดียว

ในช่วงปีเดียวกัน มีการทำไม้ของบริษัทในประเทศไทยร่วมกับบริษัทอังกฤษ เช่น บริษัทอีสเอเชียติก, บริษัทบอมเบย์ เบอร์มา โดยการตัดไม้ให้ช่างลากลงในลำห้วย เวลานั้นเองก็จะไหลมาตามลำห้วยลงสู่แม่น้ำสาละวิน แล้วไปจับเอาที่ปากแม่น้ำสาละวิน ณ เมืองเมาะละแม่ง (ชาวพม่าออกเสียงชื่อเมืองนี้ว่าเมาะลัมโย) พ่อเฒ่าจ้ออู ศรีมาลี ซึ่งเคยทำงานเป็นเสมียนป่าไม้อำเภอแม่สะเรียงช่วงปี พ.ศ.2481-2484 ได้บันทึกไว้ว่า การทำไม้ที่นี่จะทำการคัดเลือกไม้และกาน ให้ตายประมาณ 3 ปี จึงตัดต้นไม้ได้ พื้นที่ที่คัดเลือกไม้นั้น คัดเลือกไม้ตั้งแต่บ้านจ้อท่าลงมาถึงห้วยแม่ปัว แต่ทำได้ไม่นานก็ต้องยุติเพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ทางการก็ให้มีการทำไม้อีกครั้ง โดยเริ่มที่ห้วยแม่ป้อ ห้วยแม่แวน ห้วยแม่สามแลบ และห้วยแม่ปัว

พ.ศ.2485 เป็นปีที่พ่อเฒ่าจ้ออูได้บันทึกไว้ว่า ได้เข้ามาตั้งรกรากถาวรที่บ้านท่าตาฝั่ง (บ้านโหนดะถะ) ก่อนหน้านั้นในช่วงของ สตอ.หมื่นบริบาล รำเภยศักดิ์ เมื่อเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรท่าตาฝั่ง ได้พาเอาญาติพี่น้องเข้ามาบุกเบิกที่ไร่ที่นาในบริเวณนี้ และหลายครั้งที่ สตอ.หมื่นบริบาล รำเภยศักดิ์ ได้เข้ามาริดไถชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็หมู ไก่ ข้าวสาร รวมทั้งกับคนในครอบครัวของพ่อเฒ่าจ้ออูเช่นกัน พ่อเฒ่าจ้ออู ได้บันทึกไว้ อย่างเห็นภาพพจน์ว่า "ขณะที่ภรรยาของพ่อเฒ่าจ้ออูอายุได้ 9 ขวบ ได้เลี้ยงหมูไว้ตัวหนึ่ง หมื่นบริบาลได้มากับตำรวจด้วยกัน ที่จำได้คือ ส.ต.อ.อินคำ พิทักษ์ และพวกอีก 2-3 คน ถือหอกมาด้วย แล้วบอกว่าอยากได้หมูตัวนี้ ภรรยาผมขอร้องและร้องไห้เพราะเขายังเป็นเด็ก เพราะเขามีหมูตัวเดียว แต่ความกลัวหรือจะสู้อำนาจได้ หมื่นบริบาลตั้งลูกน้องให้แทงหมูตัวนั้น ในที่สุดพวกเขาก็ได้จัดการกับหมูตัวนั้นอย่างสมใจ ภรรยาผมบอกว่า ในขณะที่เขาเห็นพรรคพวกของหมื่นบริบาลเอาหอกแทงหมูของเขา เมื่อเห็นหมูดิ้นอย่างทุรนทุรายนั้น ด้วยความเป็นเด็กและด้วยความเจ็บปวดลึกลง เขาก็นึกสาปแช่งในใจว่า ขอให้ตายเหมือนหมูของเขาเช่นกัน เมื่อสงครามสิ้นสุดลง พวกเราก็ได้ข่าวว่า หมื่นบริบาลถูกคนอื่นยิงขณะที่ยกขอดำลิ่งอยู่ริมฝั่งน้ำสาละวินด้านฝั่งไทย บ้างก็บอกว่าคนที่ยิงเขาคิดว่าเป็นสัตว์ป่า บ้างก็บอกว่าฝ่ายตรงข้ามสงสัยว่าเขาเป็นสายลับ หลุมฝังศพของหมื่นบริบาลก็ยังคงอยู่ที่หมู่บ้านท่าตาฝั่งนี้จนถึงทุกวันนี้"

ในบันทึกเดียวกันนี้ พ่อเฒ่าจ้ออูได้กล่าวถึงชื่อหมู่บ้านไว้ว่า เมื่อมาตั้งบ้านแรกๆ นั้น คนสัญจรไปมาจะเรียกชื่อว่า บ้านน้อย-บ้านจ้ออู ต่อมาในปี พ.ศ.2518 ตั้งชื่อเป็นหมู่บ้านทางการว่า บ้านท่าตาฝั่ง ในปี พ.ศ.2532 ทหารชุด ชด 35 เปลี่ยนชื่อเป็น หมู่บ้านนวางระจันท่าตาฝั่ง

ต่อมาเริ่มมีการค้าขายแร่ดีบุก แร่พลูแกม จากพม่าไปยังเมืองแม่สะเรียง ผ่านแม่น้ำสาละวิน และหมู่บ้านท่าตาฝั่ง

พ.ศ.2008 ทางราชการได้ส่งทหารพลร่ม จ.ประจวบคีรีขันธ์ เข้ามาประจำการชายแดน เนื่องด้วยเหตุการณ์ชายแดนไทย-พม่า ไม่สงบ และสร้างสนามบินบ้านท่าตาฝั่ง ขณะที่ฝั่งประเทศพม่า ทหารพม่าได้มาตั้งฐานอยู่ตรงข้ามโรงพักท่าตาฝั่ง

พ.ศ.2509 ทหารพลร่มค่ายนเรศวร ได้สร้างโรงเรียนแห่งแรกขึ้นที่บ้านท่าตาฝั่ง ตั้งชื่อว่า "โรงเรียนนเรศวรชูปถัมภ์ 7" เริ่มสร้างในปี พ.ศ.2508 โดยได้รับการสนับสนุนทุนจากสมเด็จพระยา 30,000 บาท ทั้งทหาร ชาวบ้านช่วยกันสร้างจนเสร็จ ในวันที่ 13 ธันวาคม 2509 เพื่อเป็นศูนย์รวมชาวบ้านที่ตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายในละแวกนั้น ให้มีที่เรียนหนังสือ ต่อมาทหารพลร่มได้ส่งมอบโรงเรียนให้แก่ตำรวจตระเวนชายแดน ที่เข้ามาแทน โดยมีการเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่า "โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบำรุงที่ 73" พ่อเฒ่าจอ อู ศรีมาลี ได้บันทึกไว้ว่า ครั้งแรกมีนักเรียนเพียง 14 คนเท่านั้น เมื่อโอนมาอยู่กับตำรวจตระเวนชายแดน ก็มีนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 32 คน นับเป็นโชคดีของหมู่บ้านท่าตาฝั่ง ที่มีโรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งหมู่บ้านในละแวกใกล้เคียงยังไม่มีโรงเรียน ส่งผลให้เด็กนักเรียนที่นี่และกลุ่มบ้านใกล้เคียงมีโอกาสศึกษาต่อได้ในระดับ สูง คือ บ้านท่าตาฝั่ง บ้านกะบออะละ และบ้านเฮาะทีลี

พ.ศ.2518 ชาวบ้านได้ย้ายบ้านจาก บ้านกะบออะละ มาตั้งที่บ้านท่าตาฝั่งปัจจุบัน เนื่องจากที่เดิมมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ขณะที่พื้นที่เดิมคับแคบไม่สามารถขยายเพิ่มได้ และบ้านท่าตาฝั่งตั้งอยู่ใกล้กับแม่น้ำสาละวิน สะดวกต่อการเดินทางทางเรือ และทางอำเภอแม่สะเรียง ได้แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านท่าตาฝั่งคนแรก คือ นายจอ อู ศรีมาลี

พ.ศ.2524 บริษัทสาละวินทำไม้จำกัด ได้เข้ามาสำรวจไม้ ตัดไม้และนำไม้ออก ในเขตพื้นที่สัมปทาน และบริษัทสาละวินทำไม้ จำกัด ได้ตัดถนนถึงบ้านท่าตาฝั่งในปี พ.ศ.2525

พ.ศ.2528 กรมป่าไม้ได้ดำเนินการเตรียมการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติสาละวิน ซึ่งครอบคลุมหมู่บ้านท่าตาฝั่งด้วย และสร้างสำนักงานอุทยานแห่งชาติที่บ้านท่าตาฝั่งเสร็จในระหว่างปี พ.ศ.2536-2538 พ่อเฒ่าจอ อู ได้บันทึกถึงเรื่องราวปัญหาระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชาวบ้านไว้ว่า "เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้มาประชุมชาวบ้าน เพื่อก่อตั้งสำนักงานอุทยานแห่งชาติสาละวิน ใกล้กับหมู่บ้านท่าตาฝั่ง ในขณะนั้นชาวบ้านก็ไม่ได้คัดค้านแต่อย่างใด เพราะเป็นนโยบายของรัฐบาล แต่หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่เข้ามาประจำอยู่ที่นี้ ได้เข้ามาข่มขู่ชาวบ้านในการทำมาหากิน การทำไร่ โดยอ้างสิทธิ์อย่าง โฉน่อย่างนี้สารพัด ครั้งหนึ่งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งมานั่งคุยกับพ่อเฒ่า และต่อว่าชาวบ้านในเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า และแนะนำว่าให้ปลูกถั่วเหลืองสลับกับปลูกข้าว พ่อเฒ่านั่งฟังด้วยความอดทน เมื่อเขาพูดจบ และบอกว่ากลับไปบอกหัวหน้าหน่วยป่าไม้ว่า ให้เขาทดลองกินถั่วเหลืองทั้งอาทิตย์ก่อน พ่อเฒ่ากำหนดให้แค่ 1 อาทิตย์เท่านั้น ถ้ากินได้กลับมาบอกพ่อเฒ่าอีกครั้ง แล้วพ่อเฒ่าจะให้ชาวบ้านปลูกถั่วเหลืองกินแทนข้าว

นอกจากนั้น ชาวบ้านเก็บผัก หาหน่อไม้ ก็มีปัญหากับเจ้าหน้าที่ แม้กระทั่งการที่ชาวบ้านไปเก็บใบไม้แห้งเพื่อมาเย็บมุงหลังคาบ้าน ทั้งๆ ที่เป็นใบไม้ที่แห้งและร่วงแล้วก็ตาม ก็ยังมีปัญหาไม้ให้เก็บ ผมไม่รู้ว่าจะเก็บเอาไว้ทำอะไร ชาวบ้านจะหาผักหาปลาที่ไม่ได้ถูกข่มขู่ตลอด ชาวบ้านก็กลัวเพราะคิดว่าพวกเขาเป็นคนของรัฐ บางครั้งก็พูดคุยตกลงกันได้ แต่เจ้าหน้าที่ก็โยกย้ายบ่อยบางทีคนเก่าอนุโลม แต่คนใหม่ไม่อนุโลม เป็นเหตุที่ต้องนั่งพูดคุยกันวนเวียนอยู่อย่างนั้น

หลังจากตั้งสำนักงานอุทยานมาได้ 6 ปี มีรายงานจากสื่อโทรทัศน์รายงานว่า อุทยานแห่งนี้ตั้งมาได้ 6 ปี และหมู่บ้านท่าตาดั้งตั้งได้แค่ 8 ปี เท่านั้น สรุปแล้วหมู่บ้านท่าตาดั้งตั้งก่อนอุทยานได้แค่ 2 ปี เท่านั้น ชาวบ้านรู้สึกเจ็บใจ และไม่พอใจกับข่าวที่ออกมาอย่างนั้น ได้แต่นั่งคิดว่าทำไมไม่มาถามคนที่อยู่ที่นี่ เล่นไปถามคนที่ไม่เคยอยู่ที่นี่ เขาจะรู้เรื่องอะไร ชาวบ้านมาอยู่ที่นี่นานกว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนด้วยซ้ำ อันที่จริงพวกเขาก็ยังไม่เกิดด้วยซ้ำไป ยังคิดที่ผมฟังภาษาไทยได้ไม่อย่างนั้นแล้วคงถูกเอารัดเอาเปรียบมากกว่านี้..."

พ.ศ.2531 รัฐบาลไทยประกาศยกเลิกสัมปทานไม้ในเขตไทยและบริษัททำไม้ไทยเริ่มเข้าทำไม้ใน ประเทศพม่า และบริษัทที่ทำไม้ได้เปิดการค้าไม้กับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน เช่น กลุ่ม KNU การทำไม้ในฝั่งพม่า มีการตั้งโรงเลื่อยในจุดต่างๆ รวมทั้งมีการตั้งโรงเลื่อยไม้แปรรูปฝั่งพม่าตรงข้ามบ้านท่าตาดั้ง แล้วนำเข้าประเทศไทย ในพื้นที่จังหวัดตาก ส่งผลให้มีผู้คนจากที่ต่างๆ ได้หลังไหลเข้ามาเพื่อทำไม้ในฝั่งพม่าทั้งที่เป็นคนไทย พม่า กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ และมุสลิม

พ.ศ.2532 ตำรวจตระเวนชายแดน ได้เข้ามาประจำที่หมู่บ้านท่าตาดั้ง แทนตำรวจพลร่ม ในฝั่งพม่า มีนักศึกษาพม่ามาตั้งค่ายที่โค้งคากวินตรงข้ามหมู่บ้าน

พ.ศ.2534-2535 บริษัท แม่เมยทำไม้ จำกัด นำไม้ซุงจากฝั่งพม่า นำเข้าเส้นทางท่าตาดั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรมาประจำหน้าที่เป็นการชั่วคราว ในปี พ.ศ.2534 และ พ.ศ.2535 ปีละ 5 เดือน ระหว่างเดือนธันวาคม-เมษายน ส่วนทางตอนเหนือหมู่บ้านตามแม่น้ำสาละวิน ที่หมู่บ้านจอท่า ถูกทหารพม่าตีแตกและเผาหมู่บ้าน และมีการตั้งศูนย์อพยพที่ห้วยอ้อยและห้วยแม่แวง

พ.ศ.2536 ชาวคะเรนีนถูกทหารพม่าเผาบ้านและฉางข้าว ในฝั่งไทยมีการตั้งศูนย์อพยพที่บ้านยางเฒ่า เพื่อรองรับผู้อพยพชาวคะเรนีน ขณะที่ในประเทศพม่า ทหารพม่าเข้ามาตีค่าย KNU ที่บ้านอุสุท่า และยิงปืนครกมาตักท้ายบ้านท่าตาดั้ง 2 ลูก

พ.ศ.2538 เกิดความแตกแยกในกลุ่มกะเหรี่ยง แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ KNU กับ DKBA กลุ่ม DKBA ได้ร่วมกับทหารพม่าเข้ามาตีฐานทหารกะเหรี่ยงตามจุดต่างๆ รวมทั้งนักศึกษาพม่าด้วย และสามารถตีค่ายมาเนอพลอของกลุ่ม KNU แตก นอกจากนี้กลุ่ม DKBA ยังได้เข้ามาเผาค่ายผู้อพยพกะทีละ(บริเวณสบห้วยแม่ป้อ) เพื่อบังคับให้ลูกเมียและญาติพี่น้องของตนเองลงไปอยู่ในประเทศพม่าด้วยกัน และนักศึกษาพม่าย้ายออกจากโค้งคากวิน และได้เข้ามาในลำห้วยแม่กองคา

และจัดตั้งศูนย์นักศึกษาพม่าที่ ห้วยฮกและห้วยเต่า และทหารพม่าได้เข้ามาตั้งฐานติดชายแดนตรงข้ามบ้านท่าต่าฝั่งตั้งแต่ค่ายมานอปลอแตก

ในปี พ.ศ.2538 สภาพวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำสาละวินได้เปลี่ยนแปลงไปมากมาย จากเดิมชาวบ้านวิ่งเรือจากสบเมยลงไปถึงฮัทธิและตามหมู่บ้านต่างๆ ทางใต้ มีการค้าขายตลอดตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-พม่า เช่น การค้าขายของป่าตามฤดูกาลที่ออก ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ หน่อหวาย น้ำผึ้ง หวายต่างๆ สินค้าพืชผลการเกษตรต่างๆ เช่น พริกแห้ง งา มะอึ การเข้าไปเก็บหาพืชผัก สัตว์ปีก สัตว์น้ำต่างๆ ทั้งสองฝั่ง การเข้าไปค้าขายซื้อวัว ควายในฝั่งพม่า ส่วนทางเหนือจากสบเมยจนถึงตะกอกท่า มีเรือวิ่งส่งสินค้า ผู้โดยสาร วัว ควายต่างๆ มีการค้าขายทำไม้ตลอดทั้งสาย เข้าไปในเขตพม่าได้ทุกจุด ไม่ต้องกลัวกับระเบิด เข้าออกได้ทุกจุดตลอดแนวที่เป็นเขตรับผิดชอบของ KNU

และหลังจากที่ค่ายมานอปลอแตกวิถีชีวิตเปลี่ยนไปมาก การวิ่งเรือเข้าไปในเขตพม่าจากสบเมย ลงไปในเขตพม่าไม่สามารถวิ่งเรือได้ ไม่สามารถค้าขายได้อย่างสะดวกสบายเหมือนก่อน ของป่า สินค้าเกษตร การหาสัตว์น้ำไม่สามารถทำได้สะดวกเหมือนเก่า การเข้าออกตามจุดต่างๆ ไม่สามารถเข้าได้ตามใจชอบ เนื่องจากมีทหารพม่าอยู่ลาดตระเวน กับระเบิดที่ถูกวางโดยทหาร KNU DKBA ทหารพม่า นักศึกษาพม่า ตามบ้านเก่าหรือจุดล่อแหลมต่างๆ เป็นจุดอันตราย การวิ่งเรือไม่สามารถวิ่งได้ตลอด

พ.ศ. 2548-2553 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ร่วมมือลงทุนกับสาธารณรัฐเมียนมามีโครงการก่อสร้างเขื่อนในลำน้ำสาละวิน โครงการเขื่อนสาละวินตอนล่างจุดตากวินแห่งนี้ คือ จุดหนึ่งในโครงการเขื่อนสาละวินชายแดนไทย-พม่า หรือมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า "โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำสาละวินชายแดนประเทศไทย-เมียนมาร์" ได้รับการสนับสนุนการลงทุนและสำรวจโครงการจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.)ร่วมกับรัฐบาลทหารพม่า

เขื่อนตากวิน เขื่อนนี้มีมีความสูง 49 เมตร กำลังผลิต 792 เมกะวัตต์ เป็นอ่างเก็บน้ำ 2 อ่างที่เชื่อมต่อกัน อ่างเก็บน้ำของเขื่อนตอนบนท่วมพื้นที่ยาวไปตามลำน้ำ 380 กม. รวมทั้งชุมชนบ้านท่าต่าฝั่ง ซึ่งจากคำบอกเล่ามีการประเมินกันว่า "ชุมชนแห่งนี้จะตกอยู่ภายใต้ลำน้ำทั้งชุมชน

ผลสำรวจระบุว่า จุดที่ตั้งสันเขื่อนบริเวณท่าต่าฝั่งแห่งนี้ไม่มีชุมชนหรือคนอยู่อาศัย ทั้งที่หมู่บ้านท่าต่าฝั่งยาวจนถึงบ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมยตามลำน้ำสาละวินระยะทางประมาณ 50 กม มีจำนวนครัวเรือนมากกว่า 300 หลังคาเรือน ที่คาดว่าจะมีผลกระทบจากการสร้างเขื่อน

แต่การดำเนินการสร้างเขื่อนดังกล่าวก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์และต่อต้านอย่างกว้างขวาง ดังชาวบ้านคนหนึ่งให้ความเห็นว่า "การทำประชาพิจารณ์ แสดงความเห็น เขาทำกันให้อำเภอจะให้เราเดินทางเข้าไปในเมืองบ่อยๆ เราก็ลำบาก กว่าที่จะเดินทาง กว่าที่จะเข้าไปในเมือง ต้อง

เสียค่าเรือ เสียค่าใช้จ่าย ทำไมเขาไม่ถามเราบ้าง เราจะไม่ยอมให้เกิดการสร้างเขื่อน เพราะหมู่บ้านของเราจะจมหายไปกับผืนน้ำ เราต้องการธรรมชาติ เราต้องการระบบนิเวศอย่างเดิม เราต้องการอยู่ที่เดิม และมีอาชีพเดิม ก่อนเราจะถูกอพยพโยกย้ายมาอยู่ที่นี่มีข่าวว่าบริเวณนี้จะเป็นจุดที่ตั้งของสันเขื่อน เราถูกกล่าวหาจากเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ว่า ชาวบ้าน คือ ผู้ลักลอบตัดไม้ ก่อนจะจัดการทยอยชาวบ้านออกมาทีละคนๆ จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน ด้วยความชอบธรรม เรายืนยันได้ว่าไม่ เป็นความจริง ชาวบ้านมีการจัดการและการดูแลรักษาป่าเป็นอย่างดี ไม่มีการแตะต้องป่าเกินกว่า ความจำเป็น ดินน้ำป่า คือ คุณประโยชน์ทำให้เรามีชีวิตอยู่ได้ หากเป็นคุณ คุณจะทำลายสิ่งที่ทำให้ชีวิตคุณดำรงอยู่ได้อย่างนั้นหรือ" ชาวบ้านคนเดิมย้ำชัดหนักแน่น

แต่อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านท่าต่าฝั่ง ยังกังวาลรู้สึกหนักอกหนักใจถึงโครงการเขื่อนที่จะมาถึง เพราะสถานการณ์ขณะนี้ยังไม่อาจทำความเข้าใจแก่สาธารณชนได้ว่า พวกเขาคัดค้านโครงการไปเพื่ออะไรหรือต้องสูญเสียสิ่งใดไปบ้าง และชาวบ้านอีกหลายคนยังคงมีความเห็นที่แตกต่างออกไป

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2550 โครงการสร้างเขื่อนบริเวณนี้จึงถูกระงับไป ส่วนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตยังไม่สิ้นความพยายามจึงได้เปลี่ยนจุดก่อสร้างเขื่อนดากวิน เป็นเขื่อนฮัจจีซึ่งจะตั้งในเขตประเทศเมียนมาร์อีกจากบ้านแม่สามแลบไปในเขตพม่าประมาณ 40 กิโลเมตร แม้ว่าจุดที่ก่อสร้างเขื่อน ไม่อยู่ในเขตประเทศไทยแต่การต่อต้านยังคงมีอยู่แต่อาจจะอ่อนลงไปบ้างและชาวบ้านในกลุ่มน้ำสาละวินยังกังวลว่าอาจจะถูกผลกระทบอยู่ ส่วนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้จัดทำประชาพิจารณ์แล้ว โดยใช้สถานที่ 2 แห่ง คือ ที่บ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมยและที่ว่าการอำเภอสบเมย เสร็จสิ้นแล้ว และได้ส่วนผลประชาพิจารณ์ให้รัฐบาลสมัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เพื่อนำเข้าของความเห็นชอบจากรัฐสภาเนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้หากรัฐบาลจะต้องทำสัญญาร่วมทุนกับต่างประเทศจะต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาเสียก่อน

ปัจจุบันบ้านท่าต่าฝั่ง ผู้ใหญ่บ้านชื่อ นายสมศักดิ์ ศรีมาลี อายุ 50 ปี เป็นบุตรคนสุดท้องในพี่น้อง 3 คนของพ่อหลวงจ่ออุ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นอกจากเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้วยังมีงานพิเศษคือเป็นพ่อบ้านหอพักนักเรียนคริสเตียนบ้านโป่ง ตำบลบ้านโป่ง อำเภอแม่สะเรียง ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่สะเรียง พี่สาวคนโตของพ่อหลวง(คำเรียกผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือในหมู่บ้าน) ชื่อว่า ป้าศรี อายุประมาณ 60 ปีเศษ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งทั้งสองท่านเคยเป็นแกนนำที่ต่อต้านการสร้างเขื่อนมาก่อน ส่วนพี่น้องคนกลาง คือ อาจารย์สมพงษ์ ศรีมาลี อายุประมาณ 55 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท ขณะนี้ทำงานเป็นศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เขต 2 ซึ่งไม่มีบทบาทที่ต่อต้านการสร้างเขื่อนมากนักแต่ยังเป็นทีปรึกษาเรื่องต่างๆของคนในหมู่บ้าน

การคมนาคม หมู่บ้านท่าตาฝั่ง ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่สะเรียง ประมาณ 78 กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ๆ มี 3 ทาง คือ ทางบก โดยรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ บนเส้นทางคดเคี้ยวตามลำห้วย ซึ่งเป็นถนนของบริษัททำไม้ ซึ่งทำไว้ลากไม้ ใช้งานได้ในฤดูแล้งเท่านั้น ในฤดูฝนถนนจะถูกน้ำป่ากัดเซาะพังเสียหายใช้การไม่ได้ ทางเรือ โดยใช้เรือหางยาวหรือเรือแจวไปตามลำน้ำสาละวิน เป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร และเป็นเส้นทางเดียวที่สามารถติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ตลอดปี แต่ก็ต้องขึ้นกับสถานการณ์การสู้รบตามชายแดนไทยพม่า ของกำลังกะเหรี่ยงอิสระกับทางทหารพม่าบางครั้งที่ใช้โดยสารล่อม ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลยเพราะแม่น้ำสาละวิน บางตอนเชี่ยวกราก รุนแรงและร่องลึกมาก ทางเท้า เป็นการเดินทางโดยปกติในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน แต่ต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน

ข้อมูลด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรม

ประชากรในหมู่บ้านท่าตาฝั่งทั้งหมด เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงสะกอ นับถือศาสนาคริสต์และบางส่วนนับถือศาสนาพุทธซึ่งอพยพมาจากทั้ง 2 ฝั่ง คอฝั่งไทย และฝั่งพม่า ชาวบ้านส่วนหนึ่งได้เข้ามาอยู่ทำงานกับบริษัททำไม้และได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่บ้านอย่างถาวร เมื่อมีการตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาการจัดทำทะเบียนราษฎร เพราะแยกแยะไม่ได้ว่าชาวเขาคนไหนเป็นคนฝั่งไทย หรือฝั่งพม่า ฉะนั้นการทำหลักฐานทางทะเบียนราษฎรจึงมีข้อผิดพลาดและมีปัญหาอยู่เสมอ

บ้านท่าตาฝั่งมี โรงเรียนประถม 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านท่าตาฝั่ง สอนระดับประถมศึกษา ป.1-6 ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน 147 คน ส่วนใหญ่หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วจะไปเรียนระดับมัธยมในตัวเมืองอำเภอแม่สะเรียงและพักที่หอพักนักเรียนกะเหรี่ยงคริสเตียนในตัวอำเภอ

สำหรับที่พึ่งทางศาสนาส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาคริสต์และมี โบสถ์คริสต์ 1 แห่ง โดยชาวบ้านจะพบกันเป็นประจำในวันอาทิตย์ เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีศาลากลางบ้าน ชาวบ้านจึงใช้โบสถ์เป็นสถานที่ประชุมและกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง มีพระสงฆ์มาจำวัดเพียงครั้งคราวตามโครงการธรรมจาริกในห้วงเวลาเข้าพรรษาเท่านั้นและมีชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธเพียงเล็กน้อย

วัฒนธรรมประเพณีสำคัญในหมู่บ้าน แต่ละปีจะมีงานประเพณีเช่นเดียวกับชาวพื้นราบคือ มีงานรดน้ำคำหัวของพรผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ ทำบุญตักบาตรวันเข้าพรรษา ออกพรรษามัดมือสู่วัฒู เลี้ยงเจ้าที่เดือนเก้า ประเพณีการเกิด การตาย ฯลฯ ผู้เฒ่า ผู้แก่มีความชำนาญในการจัก

สานไม้ไผ่เป็นเครื่อง ไม้เครื่องมือไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กระบุง สุ่มไก่อ่ กระบวนกะละมะพร้าว และ มีทักษะในการใช้สมุนไพรพื้นบ้านมาเป็นตัวยาสำหรับรักษาคนป่วย

แม้ว่าส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์แล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อในทางไสยศาสตร์ ได้แก่ หมอผีในการสะเดาะเคราะห์ สืบชะตา ฮ้องขวัญ (บายศรีสู่ขวัญ) ทำเทียนปู่จาโจก เป็นต้น จากการสอบถามชาวบ้านให้เหตุผลว่า เนื่องจากพื้นที่หมู่บ้านอยู่ในป่าเขาและแม่น้ำใหญ่ จึงยังคงมีความเชื่อสิ่งที่เร้นลับอยู่เพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนในหมู่บ้านจึงจำเป็นต้องเชื่อหมอผี สืบทอดกันมา เช่น ในเขตบ้านของพ่อหลวงสมศักดิ์ ยังมีหลุมฝังศพของพ่อเผ่าจ้อจ้อ ซึ่งทุกปีจะมีชาวบ้านมาทำบุญทั้งพิธีหมอผี และศาสนาคริสต์เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้เผ่าจ้อจ้อคุ้มครองชาวบ้านทุกคน

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรกรรม เช่น ปลูกนา ถั่วเหลือง ค้าขาย รับจ้างและอื่น ๆ จากการสอบถามทราบว่า เนื่องจากในหมู่บ้านมีลำน้ำเพียง 1 แห่ง คือ ลำน้ำแม่กองคา การทำเกษตรจะทำได้ในฤดูฝนเท่านั้น ส่วนฤดูแล้งชาวบ้านจะสงวนน้ำเพื่อการบริโภคโดยต่อเป็นประปาภูเขาไปใช้ในครัวเรือนเท่านั้น ไม่เพียงพอกับการเกษตรหน้าแล้ง และชาวบ้านมีมีกำลังวัยหนุ่มสาวจะออกจากหมู่บ้านไปหาทำงานรับจ้างภายนอกหมู่บ้าน จากการประเมินสำรวจ จปฐ. ในปี พ.ศ. 2552 ทั้งหมู่บ้านจะมีรายได้ตลอดปี คือ รายได้รวม 4,467,250 บาท เหลือต่อคนต่อปี เป็นเงิน 15,884 บาท รายจ่ายรวม 2,669,746 บาท เพื่อเก็บสะสมไว้ใช้ยามจำเป็นตลอดปี ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของหมู่บ้าน ได้แก่ น้ำมันงา ผ้าทอผ้าฝ้ายผสมเส้นไหม และเครื่องจักรสานจากไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า กระบุง ฯลฯ แต่ไม่สามารถยกระดับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อย่างมีคุณภาพเพื่อการส่งไปขายได้

ข้อมูลด้านการสาธารณสุข

หมู่บ้านมีเพียง ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 1 แห่งซึ่งเป็นส่วนแยกบริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลชุมชนตำบลแม่ขอม โดยจะมีเจ้าหน้าที่มาบริการชาวบ้านสัปดาห์ละ 2 วันเท่านั้นมีอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) เพียง 3 คน

ในหมู่บ้านทำตาฝั่งได้มีการรวมกลุ่มกิจกรรม มีจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีบ้านท่าตาฝั่ง กลุ่มทอผ้า กลุ่มผลิตน้ำมันงา กลุ่มจักสาน กลุ่มปลูกถั่วเหลือง และ กลุ่มเลี้ยงหมู

โดยจุดประสงค์การรวมกลุ่มเพื่อหาทุนกู้จากกองทุนต่างๆ ที่ภาครัฐบาลและองค์กรเอกชน อาทิ กองทุนหมู่บ้าน (กทบ.) โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กขคจ.) กองทุนธนาคารข้าว กองทุนอพป. กองทุนกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มน้ำมันงา ส่วนกองทุนฌาปนกิจฯ ในหมู่บ้านไม่มี และจากการสอบถามทราบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นหนี้สินจากกองทุนต่างๆ ทุกคน

การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชุมชนบ้านท่าตาฝั่งได้เล่าให้ฟังว่า ได้ใช้ข้อห้ามที่ยึดถือมาตั้งแต่โบราณมาเป็นแนวทางการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าช้าจะเป็นป่าหวงห้ามสำหรับหมู่บ้าน ห้ามเข้าไปตัดต้นไม้และทำประโยชน์ใด ทุกคนต้องเคารพเพราะถือกันว่าเป็นแหล่งพักพิงของวิญญาณบรรพบุรุษ ซึ่งพวกท่านก็ต้องการความสงบร่มเย็นเช่นเดียวกัน ส่วนสัตว์ป่า เช่น ชะนี ชะนีตายหนึ่งตัวป่าเจ็ดป่าต้องเจ็บเหงา นกกก นกกกตายหนึ่งตัวต้นไม้เจ็ดต้นต้องร่วง เพราะเป็นนกที่ซื่อสัตย์ต่อลูกหากลูมันตายมันก็จะฆ่าตัวตายตาม และสัตว์ป่าขนาดใหญ่หลายชนิดจะห้ามการล่า และเมื่อถึงฤดูวางไข่ผสมพันธุ์และเลี้ยงลูกอ่อนจะห้ามล่าสัตว์ป่าทุกชนิด เพราะเป็นช่วงที่สัตว์ป่าขยายพันธุ์ หากมีการล่าในช่วงนี้จะทำให้สัตว์สูญพันธุ์ หากผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามผู้นั้นเจ้าของธรรมชาติเหล่านี้จะลงโทษ โดยการทำให้เจ็บป่วยได้ ห้ามโค่นต้นไม้โพธิ์ต้นไทรเด็ยวนางพญาแมกไม้จะลงโทษ ผลไม้จะต้องรอให้มันสุกก่อนถึงจะเก็บมากินได้ ห้ามเก็บกินขณะยังเป็นลูกอ่อน พืชผักและต้นไม้ทุกชนิดห้ามตัดทิ้งโดยเปล่าประโยชน์ ห้ามกาต้นไม้ เพราะเชื่อว่าต้นไม้ก็มีชีวิต รู้จักเจ็บรู้จักร้องไห้เช่นเดียวกับมนุษย์ ต้นไม้ที่ให้ผลเป็นอาหารแก่มนุษย์ห้ามนำมาสร้างบ้าน

นอกจากนี้ ชุมชนยังกำหนดเป็นกฎของชุมชนเพื่อให้คนในหมู่บ้านยึดถือปฏิบัติในทิศทางเดียวกันเพื่อให้สังคมอยู่ได้อย่างปกติสุข ดังนั้นจึงมีกฎข้อห้ามหลายประการ เช่น ห้ามเก็บหน่อไม้เกินกอละสามหน่อ ห้ามตัดไม้ไผ่เกินกอละสามลำ ห้ามเก็บชะอมกินในฤดูฝน ห้ามเก็บสมุนไพรเกินขนาด หากเก็บเกินจะไม่เป็นยา เป็นต้น

ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันบ้านท่าตาฝั่งอยู่ในบัญชีของนักท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่อยากสัมผัสหมู่บ้านกะเหรี่ยงติดแม่น้ำสาละวินที่โด่งดัง สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญๆ ของบ้านท่าตาฝั่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรบ้านท่าตาฝั่ง อายุประมาณ 80 ปีก่อสร้างก่อนมหาสงครามเอเชียบูรพา ปัจจุบันได้รับการจดทะเบียนเข้าไปอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร

ศาลาที่พักระหว่างทาง ก่อสร้างเพื่อเป็นที่พักอาศัยของคนที่มาติดต่อซื้อขายสินค้ากับพม่า มีอายุกว่า 80 ปี เกาะแทนแก้ว (เกาะกลางน้ำ) เป็นที่พักของผู้คนที่ข้ามน้ำเพื่อไปซื้อของทางประเทศพม่า ที่เกาะมีสภาพเป็นทรายละเอียดสีขาวใสสะอาดริมแม่น้ำสาละวิน

ผลการวิเคราะห์วิถีชีวิต วัฒนธรรม บริบท และโลกทัศน์ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

การศึกษาปัญหาและกระบวนการการบริหารเพื่อการพัฒนาของภาครัฐในชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยคือ ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในอำเภอแม่สะเรียง จำนวน 7 ตำบล 14 หมู่บ้าน รวม 387 ราย ผลการศึกษามีดังนี้

ลักษณะข้อมูลทั่วไป

เพศ

ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 71.32) และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 28.68 ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้นำครัวเรือน การร่วมกิจกรรมในหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการปกครองดูแลหมู่บ้านจึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัว และในปัจจุบันการเลือกผู้นำหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไป สืบเนื่องจากชาวกะเหรี่ยงได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนับร้อยปี ได้รับสมญาว่าเป็นชนเผ่าที่มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดี และรับใช้ผืนแผ่นดินไทยมาช้านาน กะเหรี่ยงจึงเป็นชาวเขาเผ่าแรกที่ได้รับสัญชาติไทย ประกอบกับลักษณะของการปกครองที่ทางราชการนำไปเข้าสู่หมู่บ้านผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้าน จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ นักประสาน และเป็นนักพัฒนา เพื่อก่อเกิดการพัฒนาในหมู่บ้าน

อายุ

ผู้ให้ข้อมูลเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 28.17) มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้นำครอบครัว รองลงมาร้อยละ 21.96 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 20.41 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 18.35 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีเพียงร้อยละ 11.11 ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี (ตาราง 7)

ศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 69.76) นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ 29.72 นับถือศาสนาคริสต์ และมีเพียงร้อยละ 0.52 มีการนับถือผี (ตาราง 7) จะเห็นได้ว่าชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งการนับถือศาสนา ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านแต่เดิมจะนับถือผีตามความเชื่อของบรรพบุรุษ แต่จะมีการนับถือพุทธศาสนาควบคู่ไปด้วย ซึ่งอาจเนื่องมาจากการเข้ามาอยู่ในไทยและการมีความสัมพันธ์กับคนไทยจึงได้รับอิทธิพลการนับพุทธศาสนา กระทั่งมีองค์กรเอกชนได้เข้าไปช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรที่มาจากคริสต์ศาสนา ทำให้เกิดการเผยแพร่ ศาสนา เช่น องค์กรกะเหรี่ยงเพื่อพระคริสต์ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรให้ไปทำหน้าที่ เป็นผู้นำศาสนา

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษารายละเอียดในตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.70) ไม่เคยได้รับการศึกษา รองลงมาร้อยละ 34.11 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 15.51 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และมีเพียงร้อยละ 5.42 ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลความเจริญซึ่งในอดีตระบบการศึกษายังเข้าไปไม่ถึง และระบบการศึกษาในอดีตไม่ได้มีการบังคับการศึกษา และในสังคมเกษตรทุกคนถือว่าอาชีพนั้นสำคัญต่อการมีกินมีใช้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว จึงไม่ใส่ใจกับการศึกษามากนัก ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเป็นชาวเขา ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาไทย พูดได้แต่อ่านภาษาไทยไม่ได้ จึงไม่ได้รับการศึกษา ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว ทำให้เกษตรกรในชนบทเกษตรมีการศึกษาดำ ซึ่งสอดคล้องกับบุญสม วราเอกศิริ (2529: 4) ที่ระบุว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชนบทเกษตร มีการศึกษาดำ หรือขาดมาตรฐานการศึกษา เนื่องมาจากว่าชนบทเกษตรนั้นมักอยู่ห่างไกลความเจริญ ขาดแคลนสถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องรายได้ต่ำทำให้ไม่มีเงินเรียนต่อ แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันในหมู่บ้านมีโรงเรียนที่รัฐบาลจัดให้เป็นเหตุให้ชาวกะเหรี่ยงในรุ่นใหม่ ๆ มีความรู้และเข้าใจในภาษาไทยเป็นอย่างดี บุตรหลานชาวกะเหรี่ยงบางคนก็เรียนต่อในระดับสูง หรือบางคนมีโอกาสไปเรียนต่อยังต่างประเทศ และเข้าทำงานมีตำแหน่งงานทั้งภาครัฐบาล และเอกชน จึงได้มีการใช้ภาษาไทยกันอย่างกว้างขวาง ในปัจจุบันหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงสามารถ รับสัญญาณโทรทัศน์ได้ มีเครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุ งานรับดาวเทียมกันเป็นจำนวนมาก

สถานภาพครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (85.02) มีสถานครอบครัวสมรสแล้ว มีเพียงร้อยละ 10.85 และ 4.13 มีสถานภาพ หม้าย/หย่าร้าง และ โสด ตามลำดับ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 10.85 มีสถานภาพ หม้าย/หย่าร้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของสังคมกะเหรี่ยงได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เนื่องมาจากในอดีตชาวกะเหรี่ยงยังคงเป็นแบบผัวเดียวเมียเดียวไม่มีการหย่าร้าง แม้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายไปก็จะไม่ค่อยมีการแต่งงานใหม่ ทั้งนี้เพราะถ้าแต่งงานใหม่ ผิดของฝ่าย ภรรยาคนใหม่ก็จะขัดแย้งกับผีฝ่ายมารดาของภรรยาคนเก่า ซึ่งจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเจ็บป่วย แต่ปัจจุบันนับถือศาสนา คริสต์ ไม่เชื่อในเรื่องผี จึงมีการแต่งงานกันใหม่ได้

จำนวนบุตร

ผลการศึกษจำนวนบุตรของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.36) มีจำนวนบุตร 2-3 คน รองลงมาร้อยละ 13.70 บุตรไม่เกิน 1 คน ร้อยละ 5.43 มีจำนวนบุตร 4-5 คน และร้อยละ 0.52 บุตรมากกว่า 5 คน (ตาราง 7) ซึ่งจากผลการศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีบุตร 2-3 คน ทั้งนี้เนื่องมาจากปกติคู่สมรสหนุ่มสาวชาวกะเหรี่ยงจะตั้งครัวเรือนของตนเองภายหลังที่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ของฝ่ายหญิง การอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของฝ่ายชายเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยปรากฏ บ้านที่คู่สมรสสร้างขึ้นหลังแรกค่อนข้างเล็กก่อน การสร้างบ้านเช่นนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับฐานะที่เพิ่งจะแต่งงาน ภายหลังแต่งงานเมื่อมีบุตรคนที่หนึ่งหรือคนที่สองแล้ว จึงถือว่าสมควรที่ผัวเมียคู่นั้นจะสร้างบ้านหลังใหญ่ได้

ระยะเวลาอาศัยในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.26) อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา มากกว่า 25 ปี รองลงมาร้อยละ 12.40 อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 1-5 ปี ร้อยละ 10.08 อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 16-20 ปี ร้อยละ 8.53 อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 11-15 ปี ร้อยละ 7.49 อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 21-25 ปี และร้อยละ 7.24 อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 6-10 ปี ตามลำดับ (ตาราง 9)

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=387)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	276	71.32
หญิง	111	28.68
อายุ (ปี)		
ไม่เกิน 20	4	1.03
21-30	39	10.08
31-40	79	20.41
41-50	85	21.96
51-60	109	28.17
มากกว่า 60	71	18.35
ศาสนา		
พุทธ	270	69.76
คริสต์	115	29.72
ผี	2	0.52
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	132	34.11
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	6.72
มัธยมศึกษาตอนปลาย	34	8.79
ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ	11	2.84
ปริญญาตรี	10	2.58
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.26
ไม่ได้รับการศึกษา	173	44.70

ตาราง 9 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=387)	ร้อยละ
สถานภาพครอบครัว		
โสด	16	4.13
สมรส	329	85.02
หม้าย/หย่าร้าง	42	10.85
จำนวนบุตร (คน)		
0-1	53	13.70
2-3	311	80.36
4-5	21	5.43
มากกว่า 5	2	0.52
ระยะเวลาอาศัยในชุมชน (ปี)		
1-5	48	12.40
6-10	28	7.24
11-15	33	8.53
16-20	39	10.08
21-25	29	7.49
มากกว่า 25	210	54.26

ทรัพย์สิน

ผลการศึกษาทรัพย์สิน ตามรายละเอียดในตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด มีบ้านจำนวน 1 หลัง มีรถยนต์ จำนวน 1 คัน มีมอเตอร์ไซค์ จำนวน 1 คัน มีวัว ไข่ หมู กล้วย จำนวนอย่างละ 1 ตัว

รายได้จากอาชีพประจำ

ผลการศึกษาตามรายละเอียดในตาราง 8 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.09) มีรายได้จากอาชีพประจำระหว่าง 5,001-20,000 บาทต่อปี ในขณะที่ร้อยละ 9.82 มีรายได้จากอาชีพประจำระหว่าง 20,001-50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 7.75 มีรายได้จากอาชีพประจำระหว่าง 50,001-100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 7.49 มีรายได้จากอาชีพประจำไม่เกิน 5,000 บาทต่อปี และร้อยละ

3.62 มีรายได้จากอาชีพประจำมากกว่า 100,000 บาทต่อปี และมีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 22.22 ที่ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ (ตาราง 8) จากการศึกษาผู้ให้ข้อมูลรายได้เกิน 100,000 บาท ทราบว่า ทั้ง 3 รายมีอาชีพเป็นเจ้าของที่ทำกินให้ผู้อื่นมาเช่าและยังได้ออกเงินทุนให้แก่ผู้ปลูกพืชแล้วมาหักรายได้ภายหลัง หรือเรียกว่า “นายทุน” ประจำ หมู่บ้านนั้นเอง ส่วนผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 22.22 ที่ไม่มีรายได้นั้น ได้สอบถามแล้วทราบว่า เป็นกลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองสามารถปลูกข้าวพอเพียงกับการดำรงชีวิตแต่ไม่ได้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้

จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีรายได้ไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องมาจากชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงส่วนใหญ่ดำรงชีพด้วยการปลูกข้าวและพืชผักต่างๆ โดยการทำนาดำและการทำไร่แบบหมุนเวียน (กลับมากำที่เดิมทุก 5-10 ปี) นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงหมู ไก่ วัว ควาย และช้าง เพื่อเป็นอาหาร ทำพิธีกรรม ขาย และรับจ้างทั่วไป

แหล่งรายได้หลัก

ผลการศึกษาในตาราง 9 เกี่ยวกับแหล่งรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

การรับจ้าง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการรับจ้างทั่วไป เป็นอันดับ 1 มีรายได้จากรับจ้างทำสวน เป็นอันดับ 2 และ มีรายได้จากการรับจ้างทำไร่เป็นอันดับ 3

เกษตรกรรม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการทำเกษตรกรรมจากทำนา เป็นอันดับ 1 มีรายได้จากการทำสวนเป็นอันดับ 2 และมีรายได้จากการทำไร่เป็นอันดับ 3

หัตถกรรม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการทำหัตถกรรมจากการทอผ้า เป็นอันดับ 1 มีรายได้จากการทำเครื่องเงินเป็นอันดับ 2 และมีรายได้จากการจักสานเป็นอันดับ 3

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงยังมีการทำการเกษตรและทำไร่เป็นอาชีพหลัก ซึ่งในปัจจุบันมีการทำการเกษตรในรูปของการค้ามากขึ้น ซึ่งต่างจากในอดีตที่ทำการเกษตรเพื่อไว้กินภายในครอบครัวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้วิถีชีวิตด้านสภาพเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงไปมากจากระบบเศรษฐกิจเพื่อยังชีพกลายเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงก็ยังมีวิธีการและอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างคุ้มค่า ตามคำสั่งสอนอบรมจากบรรพบุรุษได้อย่างเข้มแข็ง

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามทรัพย์สินและรายได้

ทรัพย์สินและรายได้	จำนวน (n=387)	ร้อยละ
ทรัพย์สิน		
บ้าน		
1 หลัง	378	97.67
2 หลัง	7	1.81
3 หลัง	2	0.52
รถยนต์		
ไม่มี	1	0.26
1 คัน	380	98.19
2 คัน	4	1.03
3 คัน	2	0.52
มอเตอร์ไซด์		
1 คัน	297	76.74
2 คัน	84	21.71
3 คัน	6	1.55
วัว		
1 ตัว	355	91.73
2-3 ตัว	19	4.91
4-5 ตัว	7	1.81
6 ตัว ขึ้นไป	6	1.55
ไก่		
1 ตัว	287	74.16
2-3 ตัว	25	6.46
4-5 ตัว	22	5.68
6 ตัว ขึ้นไป	53	14.70

ตาราง 10 (ต่อ)

ทรัพย์สินและรายได้	จำนวน (n=387)	ร้อยละ
หมู		
1 ตัว	332	85.79
2-3 ตัว	30	7.75
4-5 ตัว	14	3.62
6 ตัว ขึ้นไป	11	2.84
ควาย		
1 ตัว	379	97.93
2-3 ตัว	2	0.52
4-5 ตัว	4	1.03
6 ตัว ขึ้นไป	1	0.52
รายได้จากอาชีพประจำ		
ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี	29	7.49
5,001-10,000 บาท/ปี	97	25.06
10,001-20,000 บาท/ปี	93	24.03
20,001-50,000 บาท/ปี	38	9.82
50,001-100,000 บาท/ปี	30	7.75
100,000 บาท/ปีขึ้นไป	14	3.62
ไม่มีรายได้	86	22.22

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามแหล่งรายได้หลัก

แหล่งรายได้หลัก	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง						
ทำนา	77	19.90	18	4.65	14	3.62
ทำสวน	15	3.88	49	12.66	8	2.07
เลี้ยงสัตว์	9	2.33	16	4.13	20	5.17
ทำไร่	6	1.55	6	1.55	21	5.43
รับจ้างทั่วไป	104	26.87	30	7.75	43	11.11
เกษตรกรรม						
ทำนา	75	19.38	22	5.68	6	1.55
ทำสวน	12	3.10	53	13.70	28	7.24
เลี้ยงสัตว์	11	2.84	31	8.01	25	6.46
ทำไร่	5	1.29	9	2.33	36	9.30
อื่นๆ	4	1.03	-	-	7	1.81
หัตถกรรม						
จักสาน	8	2.07	1	0.26	6	1.55
เครื่องเงิน	6	1.55	2	0.52	1	0.26
ทอผ้า	10	2.58	-	-	4	1.03
งานปั้น	-	-	1	0.26		
งานไม้			2	0.52	1	0.26

การมีหนี้สิน

ผลการศึกษาในตาราง 10 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 63.05) ไม่มีหนี้สิน ในขณะที่ร้อยละ 36.95 มีหนี้สิน โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีหนี้สินมีหนี้สินจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

เมล็ดพันธุ์/ปุ๋ย/ยาปราบศัตรูพืช พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีหนี้สินเกี่ยวกับค่าเมล็ดพันธุ์/ปุ๋ย/ยาปราบศัตรูพืช ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 99.30 ในขณะที่ร้อยละ 0.30 มีหนี้สินระหว่าง 5,001-10,000 บาท/ปี

สหกรณ์/กองทุนหมู่บ้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีหนี้สินกับสหกรณ์/กองทุนหมู่บ้าน ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมาร้อยละ 8.39 มีหนี้สินระหว่าง 5,001-10,000 บาท/ปี ร้อยละ 5.59 มีหนี้สินระหว่าง 10,001-20,000 บาท/ปี ร้อยละ 4.20 มีหนี้สินระหว่าง 20,001-50,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.80 มีหนี้สินระหว่าง 50,001-100,000 บาท/ปี และร้อยละ 2.10 มีหนี้สินมากกว่า 100,000 บาท/ปี

เพื่อนบ้าน/ญาติ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีหนี้สินจากการกู้เงินจากเพื่อนบ้าน/ญาติ ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 81.81 รองลงมาร้อยละ 9.09 มีหนี้สินระหว่าง 10,001-20,000 บาท/ปี ร้อยละ 3.50 มีหนี้สินระหว่าง 20,001-50,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.80 มีหนี้สินระหว่าง 5,001-10,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.10 มีหนี้สินระหว่าง 50,001-100,000 บาท/ปี และร้อยละ 0.70 มีหนี้สินมากกว่า 100,000 บาท/ปี จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า

ธนาคาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีหนี้สินจากการกู้ยืมจากธนาคาร ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 65.03 รองลงมาร้อยละ 17.48 มีหนี้สินระหว่าง 20,001-50,000 บาท/ปี ร้อยละ 11.19 มีหนี้สินระหว่าง 50,001-100,000 บาท/ปี ร้อยละ 4.90 มีหนี้สินมากกว่า 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 0.70 มีหนี้สินระหว่าง 10,001-20,000 บาท/ปี และ 5,001-10,000 บาท/ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีหนี้สินเกี่ยวกับค่าเมล็ดพันธุ์/ปุ๋ย/ยาปราบศัตรูพืช เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเงินลงทุนทำเกษตรกรรมและในหมู่บ้านจะมีนายทุนที่ให้เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชล่วงหน้า หากผลผลิตออกจนสามารถขายได้แล้วจึงเป็นกำไร โดยหักทุนที่ออกล่วงหน้าและดอกเบี้ยเล็กน้อย ดังนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่จึงทำวิธีนี้

ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยการผลิตทางการเกษตรนับว่ามีความสำคัญในการประกอบอาชีพแต่ด้วยปัญหาทางด้านเงินทุนทำให้ไม่สามารถจัดซื้อปัจจัยการผลิตได้ ประกอบกับในสังคมชนบททางร้านค้าปัจจัยการผลิตทางการเกษตรจะมีรูปแบบในการจำหน่ายสินค้าในลักษณะของการให้สินเชื่อปัจจัยการผลิตแก่ลูกค้า กล่าวคือ จะให้ปัจจัยการผลิตไปใช้ก่อนและนำมาชำระเงินเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้แล้ว แต่จะจำหน่ายปัจจัยการผลิตในราคาที่สูงกว่าปกติ สำหรับหนี้สินกับ

สหกรณ์/กองทุนหมู่บ้านนั้น นับตั้งแต่ที่รัฐบาลมีนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ประชาชนก็ใช้แนวทางดังกล่าวในการไปกู้ยืมกองทุนสหกรณ์/กองทุนหมู่บ้านมาใช้จ่ายในการลงทุนและใช้จ่ายในครัวเรือน นอกจากนี้ จากการศึกษาข้อมูลทราบว่า นอกจากเกษตรกรเป็นหนี้สินแล้ว ก่อนที่ผลผลิตจะออกผลการใช้จ่ายในครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีพแล้ว ส่วนใหญ่จะส่งลูกไปเรียนในเมืองซึ่งจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะการศึกษาในระดับวิชาชีพจนถึงระดับปริญญาตรี เกษตรกรจึงจำเป็นต้องกู้ยืมสหกรณ์หรือกองทุนหมู่บ้าน ธนาคาร มาใช้

ส่วนการกู้ยืมเพื่อนบ้านหรือญาตินั้นเป็นเรื่องปกติที่ชาวกะเหรี่ยงมีวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ผู้อื่นตามความสามารถของตน โดยไม่มีดอกผล ยกตัวอย่าง เมื่อปี พ.ศ. 2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชาวกะเหรี่ยง บ้านฮากไม้ได้ หมู่ที่ 1 ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง ได้ทรงพบวิธีการที่ชาวบ้านได้รวบรวมข้าวสารเป็นกองกลางของหมู่บ้าน และให้กู้ยืมข้าวสารยามจำเป็น โดยไม่มีดอกผล พระองค์จึงได้สมทบทุนข้าวสารจัดตั้งกองทุนขี้ฉางในหมู่บ้านนี้เป็นแห่งแรกในประเทศไทยและแห่งแรกของโลก

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามการมีหนี้สิน

การมีหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	244	63.05
มี	143	36.95
เมล็ดพันธุ์/ปุ๋ย/ยาปราบศัตรูพืช		
ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี	142	99.30
5,001-10,000 บาท/ปี	1	0.70
สหกรณ์/กองทุนหมู่บ้าน		
ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี	110	76.92
5,001-10,000 บาท/ปี	12	8.39
10,001-20,000 บาท/ปี	8	5.59
20,001-50,000 บาท/ปี	6	4.20
50,001-100,000 บาท/ปี	4	2.80
100,000 บาท/ปีขึ้นไป	3	2.10

ตาราง 12 (ต่อ)

การมีหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
กู้จากเพื่อนบ้าน/ญาติ		
ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี	117	81.81
5,001-10,000 บาท/ปี	4	2.80
10,001-20,000 บาท/ปี	13	9.09
20,001-50,000 บาท/ปี	5	3.50
50,001-100,000 บาท/ปี	3	2.10
100,000 บาท/ปีขึ้นไป	1	0.70
กู้ยืมจากธนาคาร		
ไม่เกิน 5,000 บาท/ปี	93	65.03
5,001-10,000 บาท/ปี	1	0.70
10,001-20,000 บาท/ปี	1	0.70
20,001-50,000 บาท/ปี	25	17.48
50,001-100,000 บาท/ปี	16	11.19
100,000 บาท/ปีขึ้นไป	7	4.90

ปัญหาของชุมชนที่พบจากการศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและรายได้

ผลการศึกษาในตาราง 11 เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ของผู้ให้ข้อมูล มี

ดังนี้

ปัญหาการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในครอบครัว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในครอบครัวเกี่ยวกับขาดเงินทุนเป็นอันดับ 1 รองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแรงงาน เป็นอันดับ 2 และมีปัญหาขาดทักษะการเกษตรกรรม เป็นอันดับ 3 จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิที่จะสามารถแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้ ดังนั้นจึงขาดศักยภาพด้านเงินทุนเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด

ปัญหาด้านรายจ่าย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาด้านรายจ่ายเกี่ยวกับค่าอาหาร เป็นอันดับ 1 รองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับค่าเดินทาง/น้ำมันรถ เป็นอันดับ 2 และมีปัญหา ค่าโทรศัพท์มือถือ เป็นอันดับ 3 จากการศึกษาข้อมูลทราบว่า ระหว่างที่ผลผลิตจะออกมีรายได้นั้น ค่าใช้จ่ายในครอบครัวที่ดำรงชีพจึงจำเป็นมากในช่วงนี้

ปัญหาด้านการตลาด ผลผลิตเกษตร ความเป็นธรรมในด้านราคา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการตลาด ผลผลิตเกษตร ความเป็นธรรมในด้านราคาเกี่ยวกับราคาผลผลิต ไม่เป็นธรรม เป็นอันดับ 1 รองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับพ่อค้าคนกลางกดราคา เป็นอันดับ 2 และมีปัญหารัฐไม่สนับสนุนด้านการตลาด เป็นอันดับ 3

ปัญหาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดการ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดการเกี่ยวกับขาดเงินทุนเป็นอันดับ 1 รองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับตลาด เป็นอันดับ 2 และมีปัญหาขาดการจัดการที่ดี เป็นอันดับ 3

ปัญหาการผลิตเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาการผลิตเกษตรเกี่ยวกับขาดเงินทุน เป็นอันดับ 1 รองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับขาดการจัดการที่ดี เป็นอันดับ 2 และมีปัญหาการลงทุนผลิต เป็นอันดับ 3

จากการศึกษาข้อมูลทราบว่า ปัญหาการผลิตทั้ง 3 ปัญหา คือ ปัญหาด้านการตลาด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดการ และ ผลผลิตเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะต้องพึ่งพาเจ้าของโรงขึ้นสินค้าผลผลิตสู่รถยนต์บรรทุก เช่น กะหล่ำ ซึ่งเป็นพืชหลักบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง นอกจากเป็นนายทุนเป็นผู้ให้เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชล่วงหน้าแล้ว นายทุนดังกล่าวยังเป็นผู้กำหนดราคาสินค้า ซึ่งบางครั้งนายทุนอ้างว่าสินค้าหรือผลผลิตออกสู่ตลาดมากจึงทำให้จึงต้องกดราคาสินค้าทำให้เกษตรกรได้กำไรน้อยหรือขาดทุน แต่เกษตรกรจำเป็นต้องรับฟังเพราะฤดูเพาะปลูกครั้งต่อไปยังต้องพึ่งนายทุนคนนี้อีก ดังนั้น เงินทุนจึงเป็นปัญหาหลักที่สำคัญในการประกอบอาชีพบนพื้นที่สูง

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามระดับของปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและรายได้

ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและรายได้	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ใน						
ครอบครัว						
พื้นที่เพาะปลูกมีจำกัด	107	27.65	56	14.47	79	20.41
ขาดทักษะการเกษตรกรรม	43	11.11	80	20.67	105	27.13
ขาดแรงงาน	16	4.13	131	33.85	69	17.83
ขาดเงินทุน	199	51.42	70	18.09	70	18.09
ข้อจำกัดด้านตลาด	20	5.17	24	6.20	36	9.30
รายจ่าย						
ค่าอาหาร	357	92.25	17	4.39	7	1.81
ค่าเดินทาง/น้ำมันรถ	8	2.07	236	60.98	45	11.63
ค่าโทรศัพท์มือถือ	7	1.81	29	7.49	179	46.25
ค่าพนัน/ลอตเตอรี่	5	1.29	3	0.78	6	1.55
ค่าการศึกษาบุตร	20	5.17	42	10.85	37	9.56
ค่าชำระเงินต้น	1	0.26	4	1.03	1	0.26
ดอกเบี้ยเงินกู้	1	0.26	3	0.78	6	1.55
ค่าปุ๋ย	5	1.29	2	0.52	21	5.43
ค่ายาปราบศัตรูพืช	1	0.26	2	0.52	11	2.84
ค่าสุรา บุหรี่					8	2.07

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและรายได้	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการตลาด ผลผลิตเกษตร ความ						
เป็นกรรมในด้านราคา						
ผลผลิตเกินความต้องการ	65	16.80	47	12.14	84	21.71
ราคาผลผลิตไม่เป็นธรรม	120	31.01	89	23.00	41	10.59
พ่อค้าคนกลางกดราคา	58	14.99	123	31.78	67	17.31
รัฐไม่สนับสนุนด้านการตลาด	32	8.27	8	2.07	189	48.84
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดการ						
ขาดการจัดการที่ดี	96	24.81	45	11.63	133	34.37
ไม่เคยได้รับการสนับสนุน						
องค์ความรู้	27	6.98	55	14.21	68	17.57
ขาดความรู้เกี่ยวกับต้นทุน	16	4.13	63	16.28	104	26.87
ขาดความรู้เกี่ยวกับผู้ซื้อ ผู้ขาย และที่ตั้งของตลาด	13	3.36	105	27.13	93	24.03
ขาดเงินทุน	118	30.49	78	20.16	86	22.22
คนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญ	12	3.10	62	16.02	92	23.77
ปัญหาการผลิตเกษตร						
ขาดความรู้เกี่ยวกับความต้องการ ของตลาด	51	13.18	40	10.34	63	16.28
ขาดความรู้เกี่ยวกับผลผลิตและ การลงทุนผลิต	42	10.85	62	16.02	105	27.13
ขาดการรวมกลุ่ม	73	18.86	83	21.45	97	25.06
ขาดการจัดการที่ดี	57	14.73	124	32.04	77	19.90
ขาดเงินทุน	154	39.79	75	19.38	65	16.80

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง แล้วพบว่า ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเงินลงทุน ปัญหาด้านราคาผลผลิต และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรในชนบทส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และไม่มีเงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งต้องทำให้ต้องมีการกู้ยืมเงินทุนจากภายในและภายนอกระบบ

สิ่งที่ชุมชนชาวเขาประสงค์ให้ภาครัฐปรับปรุงในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนา

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ช่วยเหลือชุมชน

ผลการศึกษาในตาราง 12 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ช่วยเหลือชุมชนเป็นหน่วยงานของสาธารณสุข/โรงพยาบาล เป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 และครู/อาจารย์ เป็นอันดับ 3

สิ่งที่รัฐและเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือชุมชน

ผลการศึกษาในตาราง 13 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าสิ่งที่รัฐและเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือชุมชน เป็นอันดับ 1 คือ การปรับปรุงคมนาคม อันดับ 2 คือ การปลูกป่า และอันดับ 3 เป็นโครงการที่ชุมชนตัดสินใจเอง

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ช่วยเหลือชุมชน

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ช่วยเหลือชุมชน	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปลัดอำเภอ/ทหาร/ตำรวจ	73	18.86	23	5.94	56	14.47
สาธารณสุข/โรงพยาบาล	100	25.84	105	27.13	60	15.50
ครู/อาจารย์	64	16.54	76	19.64	76	19.64
พัฒนากร/พัฒนาสังคม	9	2.33	54	13.95	44	11.37
ที่ดิน/ป่าไม้	50	12.92	62	16.02	62	16.02
เกษตร/ปศุสัตว์/พัฒนาที่ดิน	24	6.20	45	11.63	39	10.08
อบต./เทศบาล/นัการเมือง	69	17.83	22	5.68	48	12.40

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามสิ่งที่รัฐและเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือชุมชน

สิ่งที่รัฐและเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือ ชุมชน	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปรับปรุงคมนาคม	73	18.86	10	2.58	27	6.98
การปลูกป่า	69	17.83	73	18.86	31	8.01
การปกครองท้องถิ่น	9	2.33	24	6.20	27	6.98
การส่งเสริมการเกษตร	29	7.49	48	12.40	53	13.70
การสร้างหน่วยงานป่าไม้	54	13.95	27	6.98	19	4.91
โครงการ OTOP	30	7.75	40	10.34	34	8.79
การสร้างเขื่อน	14	3.62	14	3.62	30	7.75
การส่งเสริมการศึกษา	42	10.85	63	16.28	48	12.40
การส่งเสริมอนามัย	22	5.68	41	10.59	43	11.11
การให้กองทุนกู้ยืม	47	12.14	55	14.21	54	13.95
โครงการที่ชุมชนตัดสินใจเองๆ	38	9.82	27	6.98	63	16.28

ปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนได้

ผลการศึกษาในตาราง 14 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.24) ระบุว่า ปัญหาต่างๆ ในชุมชนที่รัฐเข้าไปแก้ไขปัญหามีสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้บางเรื่อง รองลงมาร้อยละ 7.75 สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ทุกเรื่อง ร้อยละ 2.07 ไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้เลย ในขณะที่เดียวกันมีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 5.94 ไม่ระบุ

ลักษณะการแก้ไขปัญหามุมมอง

ผลการศึกษาในตาราง 15 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.83) ระบุว่า ลักษณะการแก้ไขปัญหามุมมองนั้นชุมชนจะต้องแก้ไขปัญหาคด้วยชุมชนเอง รองลงมาร้อยละ 7.24 ต้องให้ผู้อื่นหรือหน่วยงานแก้ไขเท่านั้น และร้อยละ 20.93 ไม่ระบุ จากการศึกษาข้อมูลทราบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนที่มีรายได้น้อย มีการศึกษาน้อย และที่สำคัญคือมีค่านิยมเชื่อผู้นำหมู่บ้านและทำตามคำสั่งของทางราชการหรือผู้นำธรรมชาติ แต่จะไม่ออกความเห็นมีส่วนร่วมใดๆ

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนได้

ปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	23	5.94
แก้ไขได้ทุกเรื่อง	30	7.75
แก้ไขปัญหาไม่ได้เลย	8	2.07
แก้ไขได้บางเรื่อง	326	84.24

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามลักษณะการแก้ไขปัญหาในชุมชน

ลักษณะการแก้ไขปัญหาในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	81	20.93
ชุมชนจะต้องแก้ไขปัญหากับชุมชนเอง	278	71.83
ต้องให้ผู้อื่นหรือหน่วยงานแก้ไขเท่านั้น	28	7.24

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

ผลการศึกษาในตาราง 16 เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าปัญหาในชุมชนที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) โรคไข้เจ็บป่วย ไม่รู้วิธีการรักษาหรือเจ้าหน้าที่ไม่พอ (ค่าเฉลี่ย 3.12) 2) อาชีพเสริม ไม่มี หรือ มีไม่เพียงพอเลี้ยงชีพ (ค่าเฉลี่ย 2.97) 3) ระเบียบกฎหมาย ที่ ซับซ้อน ยุ่งยาก (ค่าเฉลี่ย 2.92) 4) แหล่งน้ำลดน้อยลงเนื่องจากพื้นที่ป่าไม้ลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.85) 5) ที่ดินทำกินน้อย ไม่เพียงพอการเลี้ยงชีพ (ค่าเฉลี่ย 2.83) 6) การขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.78) 7) เงินทุนทำมาหากิน ไม่มีหลักทรัพย์ (ค่าเฉลี่ย 2.60) และ 8) การย้ายถิ่นฐานทำให้ชุมชนไม่มีแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 2.53) มีปัญหาในระดับน้อยในเรื่อง 1) ราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ (ค่าเฉลี่ย 2.50) 2) การศึกษาไม่สอดคล้องวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ (ค่าเฉลี่ย 2.40) 3) การสื่อสารไม่เข้าใจกัน (ค่าเฉลี่ย 2.28) 4) อกติเกี่ยวกับชนเผ่า (ค่าเฉลี่ย 2.01) และ 5) ไม่มีสัญชาติไทย หรือไม่มีหลักฐานทางราชการ (ค่าเฉลี่ย 1.94) 6) ไม่ได้ลงรายการสัญชาติไทย (ค่าเฉลี่ย 1.69) และมีปัญหาในระดับน้อยที่สุดในเรื่องยาเสพติดจากภายนอกหมู่บ้านนำเข้ามาจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 1.42) ตามลำดับ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เจ็บป่วย ไม่รู้วิธีรักษาหรือเจ้าหน้าที่ไม่พอ และไม่มีอาชีพเสริมหรือ มีไม่เพียงพอเลี้ยงชีพ มากกว่าประเด็นอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากชาวเขาส่วนมากยังขาดแคลนสถานีนามัยอันเป็นแหล่งเสริมสร้างสุขภาพตั้งแต่วัยเด็ก และอยู่ห่างไกลสถานีนามัยหรือโรงพยาบาล ซึ่งเป็นผลทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่สุขภาพ และในปัจจุบันมีโรคภัยต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้ปัญหาเมื่อเกิดโรคภัยไข้เจ็บแล้วทำให้ไม่สามารถรักษาได้ หรือหากต้องไปหาหมอก็ต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางนาน สำหรับในประเด็นของการไม่มีอาชีพเสริมหรือมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพนั้น สืบเนื่องมาจากชาวเขาส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีการทำการเกษตรกรรมในเชิงพาณิชย์ก็ตามแต่ ก็ยังประสบปัญหาในเรื่องการไม่มีความรู้ การถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้รายได้สุทธิที่ได้มาก็ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ

ตาราง 18 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ยระดับปัญหา
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	
โรคไข้เจ็บป่วย ไม่รู้วิธีรักษา หรือเจ้าหน้าที่ไม่พอ	17 (4.39)	157 (40.57)	109 (28.17)	64 (16.54)	40 (10.34)	ปานกลาง
อาชีพเสริม ไม่มี หรือ มีไม่ เพียงพอเลี้ยงชีพ	23 (5.94)	121 (31.27)	122 (31.52)	65 (16.80)	56 (14.47)	ปานกลาง
ระเบียบ กฎหมาย ที่ ซับซ้อน ยุ่งยาก	25 (6.46)	139 (35.92)	82 (21.19)	62 (16.02)	79 (20.41)	ปานกลาง
แหล่งน้ำลดน้อยลงเนื่องจาก พื้นที่ป่าไม้ลดลง	50 (12.92)	91 (23.51)	95 (24.55)	52 (13.44)	99 (25.58)	ปานกลาง
ที่ดินทำกินน้อย ไม่เพียงพอ การเลี้ยงชีพ	17 (4.39)	94 (24.29)	163 (42.12)	32 (8.27)	81 (20.93)	ปานกลาง
การขาดการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชน	4 (1.03)	119 (30.75)	118 (30.49)	80 (20.67)	66 (17.05)	ปานกลาง

ตาราง 18 (ต่อ)

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย ระดับปัญหา
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อย ละ)	
เงินทุนทำมาหากิน ไม่มี หลักทรัพย์	23 (5.94)	81 (20.93)	90 (23.26)	105 (27.13)	88 (22.74)	2.60 ปานกลาง
การย้ายถิ่นฐานทำให้ชุมชนไม่ มีแรงงาน	1 (0.26)	80 (20.67)	125 (32.30)	100 (25.84)	81 (20.93)	2.53 ปานกลาง
ราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ	12 (3.10)	41 (10.59)	169 (43.67)	72 (18.60)	93 (24.03)	2.50 น้อย
การศึกษาไม่สอดคล้องวิถีชีวิต และความเป็นอยู่	2 (0.52)	43 (11.11)	132 (34.11)	141 (36.43)	69 (17.83)	2.40 น้อย
การสื่อสารไม่เข้าใจกัน	-	42 (10.85)	135 (34.88)	99 (25.58)	111 (28.68)	2.28 น้อย
อคติเกี่ยวกับชนเผ่า	8 (2.07)	38 (9.82)	83 (21.45)	79 (20.41)	179 (46.25)	2.01 น้อย
ไม่มีสัญชาติไทย หรือ ไม่มี หลักฐานทางราชการ	12 (3.10)	40 (10.34)	59 (15.25)	77 (19.90)	199 (51.42)	1.94 น้อย
ไม่ได้ลงรายการสัญชาติไทย	2 (0.52)	10 (2.58)	73 (18.86)	82 (21.19)	220 (56.85)	1.69 น้อย
ยาเสพติดจากภายนอกหมู่บ้าน นำเข้ามาจำหน่าย	3 (0.78)	9 (2.33)	11 (2.84)	100 (25.84)	264 (68.22)	1.42 น้อยที่สุด

ปัญหาอุปสรรคการทำงานกับภาครัฐ

ผลการศึกษาในตาราง 17 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาอุปสรรคการทำงานกับภาครัฐ เป็นอันดับ 1 คือ ไม่มีเวลา มัวทำมาหากิน อันดับ 2 คือ คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ และอันดับ 3 คือ เจ้าหน้าที่รัฐไม่เคยรับฟัง

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามปัญหาอุปสรรคการทำงานกับภาครัฐ

ปัญหาอุปสรรคการทำงานกับ ภาครัฐ	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเวลา มัวทำมาหากิน	103	26.61	65	16.80	123	31.78
สื่อสารกันไม่รู้เรื่อง	95	24.55	105	27.13	73	18.86
คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	94	24.29	145	37.47	91	23.51
เจ้าหน้าที่รัฐไม่เคยรับฟัง	42	10.85	37	9.56	56	14.47
เจ้าหน้าที่รัฐมักจะกลั่นแกล้ง	69	17.83	19	4.91	15	3.88

สิ่งที่ชุมชนชาวเขาประสงค์ให้ภาครัฐปรับปรุงในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนา

ผลการศึกษาในตาราง 18 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าสิ่งที่ชุมชนชาวเขาประสงค์ให้ภาครัฐปรับปรุงในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาเป็นอันดับ 1 คือ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมฯ อันดับ 2 คือ ปรับความคิดเห็นให้ตรงกันฯ และอันดับ 3 คือ จัดสรรงบประมาณให้ชุมชนฯ

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามสิ่งที่ชุมชนชาวเขาประสงค์ให้
ภาครัฐปรับปรุงในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนา

สิ่งที่ชุมชนชาวเขาประสงค์ให้ภาครัฐ ปรับปรุงในการสร้างการมีส่วนร่วม พัฒนา	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปรับปรุงระเบียบกฎหมายฯ	18	4.65	5	1.29	14	3.62
ให้อำนาจองค์กรปกครองท้องถิ่น	46	11.89	31	8.01	64	16.54
ปรับความคิดเห็นให้ตรงกันฯ	88	22.74	113	29.20	65	16.80
เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมฯ	90	23.26	110	28.42	74	19.12
เปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	23	5.94	44	11.37	62	16.02
จัดสรรงบประมาณให้ชุมชนฯ	88	22.74	52	13.44	61	15.76
ฝึกฝนการสื่อสารให้เข้าใจกันฯ	30	7.75	32	8.27	45	11.63

ช่องทางการสื่อสารกับทางราชการ

ผลการศึกษาในตาราง 19 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าช่องทางการสื่อสาร
กับทางราชการมากที่สุดคือ วิทยุ

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามช่องทางการสื่อสารกับทาง
ราชการ

ช่องทางการสื่อสารกับทางราชการ	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์	47	12.14	12	3.10	64	16.54
วิทยุ	113	29.20	125	32.30	110	28.42
โทรทัศน์	47	12.14	85	21.96	60	15.50
เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในหมู่บ้าน	87	22.48	107	27.65	68	17.57
ประชุมหมู่บ้าน/ชุมชน	91	23.51	56	14.47	85	21.96

สิ่งที่ต้องการให้ชุมชนคงอยู่ตามสภาพเดิมเหมือนบรรพบุรุษ

ผลการศึกษาในตาราง 20 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าสิ่งที่ต้องการให้ชุมชนคงอยู่ตามสภาพเดิมเหมือนบรรพบุรุษอันดับ 1 คือ การแต่งกายชุดประจำเผ่า อันดับ 2 คือ การใช้ภาษาถิ่น และอันดับ 3 คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จำแนกตามสิ่งที่ต้องการให้ชุมชนคงอยู่ตามสภาพเดิมเหมือนบรรพบุรุษ

สิ่งที่ต้องการให้ชุมชนคงอยู่ตามสภาพเดิมเหมือนบรรพบุรุษ	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การนับถือผี เช่น ผีขุนน้ำ ผีบ้าน ฯลฯ	64	16.54	10	2.58	24	6.20
การแต่งกายชุดประจำเผ่า	133	34.37	91	23.51	85	21.96
การใช้ภาษาถิ่น	57	14.73	155	40.05	99	25.58
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	61	15.76	89	23.00	114	29.46
อาชีพดั้งเดิม	59	15.25	26	6.72	38	9.82
การดำรงชีวิตดั้งเดิม	11	2.84	16	4.13	27	6.98

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง

การศึกษาปัญหาและกระบวนการการบริหารเพื่อการพัฒนาของภาครัฐในชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงใน แม่สะเรียง จำนวน 170 ราย ผลการศึกษามีดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

ผลการวิจัยในตาราง 20 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.75) เป็นเพศชาย และร้อยละ 26.25 เป็นเพศหญิง

อายุ

ผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาร้อยละ 31.88 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 11.88 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 5.36 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และมีเพียงร้อยละ 0.63 ที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี (ตาราง 20)

ตำแหน่งตามโครงสร้างใหม่

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 69.38) มีตำแหน่งเป็นเป็นเจ้าหน้าที่ชำนาญงาน รองลงมาร้อยละ 16.88 เป็นเจ้าหน้าที่ชำนาญการ ร้อยละ 8.13 เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ร้อยละ 2.50 เป็นเจ้าหน้าที่ชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 1.88 เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ และมีเพียงร้อยละ 1.25 เป็นเจ้าหน้าที่อาวุโส (ตาราง 20)

รายได้

ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 65.00) มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 25.00 มีรายได้ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 10.00 มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน (ตาราง 20)

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาในตาราง 20 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 75.63) มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาร้อยละ 15.00 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ร้อยละ 4.38 มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสัดส่วนที่เท่ากัน และมีเพียงร้อยละ 0.63 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถานภาพครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (83.75) มีสถานภาพครอบครัวสมรสแล้ว ร้อยละ 13.13 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 3.13 มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ตามลำดับ

อายุราชการ

ผลการศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.13) มีอายุราชการ 6-10 ปี รองลงมา ร้อยละ 10.63 มีอายุราชการ 11-15 ปี และร้อยละ 1.24 มีอายุราชการมากกว่า 15 คน (ตาราง 20)

ภูมิลำเนา

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.63) มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ รองลงมา ร้อยละ 3.13 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง และมีเพียงร้อยละ 1.24 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ ตามลำดับ (ตาราง 20)

ระยะเวลาที่ย้ายเข้ามาทำงานในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.75) ย้ายเข้ามาทำงานในอำเภอแม่สะเรียงระหว่าง 6-10 ปี รองลงมา ร้อยละ 8.75 ระยะเวลา 11-15 ปี ร้อยละ 1.25 ระยะเวลา 16-20 ปี และร้อยละ 0.63 ระยะเวลา 1-5 ปี และ 21-25 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ตาราง 20)

จากการศึกษาข้อมูลทราบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุราชการและย้ายเข้ามาทำงานในอำเภอแม่สะเรียง เพราะได้บรรจุราชการที่อำเภอแม่สะเรียงและไม่ได้ย้ายไปไหน จนมีคำกล่าวตั้งแต่อดีตว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนเปรียบเสมือน “ไซบีเรีย” ของประเทศไทย คือ เป็นเมืองกันดาร ย้ายเข้ามาง่ายแต่ย้ายออกยาก มีข้าราชการบางคนที่บรรจุทำงานใหม่ไม่มารายงานตัวเลย หากทราบว่าได้บรรจุที่แม่ฮ่องสอนหรือบรรจุทำงานยังไม่พ้นทดลองราชการ 6 เดือนก็ลาออก ดังนั้นจึงเป็นปัญหาสำคัญของแต่ละหน่วยงานที่ขาดแคลนข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการครูและข้าราชการสาธารณสุข จนทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนเรียกร้องส่วนกลางให้สามารถสอบบรรจุข้าราชการเองได้โดยเน้นคนในพื้นที่เป็นหลักแต่ก็ยังมีเพราะขัดต่อระเบียบของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(ก.พ.)ที่ภูมิภาคไม่สามารถกำหนดจำนวนของข้าราชการได้เพราะความผูกพันระหว่างงบประมาณและจำนวนข้าราชการ

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	118	73.75
หญิง	42	26.25
อายุ (ปี)		
ไม่เกิน 20	1	0.63
21-30	9	5.63
31-40	80	50.00
41-50	51	31.88
51-60	19	11.88
ระดับตำแหน่งตามโครงสร้างใหม่		
อาวุโส	2	1.25
ชำนาญงาน	111	69.38
ปฏิบัติงาน	13	8.13
ชำนาญการพิเศษ	4	2.50
ชำนาญการ	27	16.88
ปฏิบัติการ	3	1.88
รายได้		
5,001-10,000 บาท	16	10.00
10,001 - 15,000 บาท	104	65.00
15,001 - 20,000 บาท	40	25.00
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	4.38
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	0.63
อนุปริญญา	24	15.00
ปริญญาตรี	121	75.63
สูงกว่าปริญญาตรี	7	4.38

ตาราง 23 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพครอบครัว		
โสด	21	13.13
สมรส	134	83.75
หม้าย/หย่าร้าง	5	3.13
อายุราชการ		
6-10 ปี	141	88.13
11-15 ปี	17	10.63
16-20 ปี	1	0.62
21-25 ปี	1	0.62
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	153	95.63
ภาคกลาง	5	3.13
ภาคใต้	2	1.24
ระยะเวลาที่ย้ายเข้าทำงานพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง		
1-5 ปี	1	0.63
6-10 ปี	142	88.75
11-15 ปี	14	8.75
16-20 ปี	2	1.25
21-25 ปี	1	0.63

ปัญหาภายนอกระบบราชการ

ด้านเจ้าหน้าที่และนักการเมือง

ผลการศึกษาในตาราง 21 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาภายนอกระบบราชการด้านเจ้าหน้าที่และนักการเมืองโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.01) โดยมีปัญหาในระดับปานกลางเกี่ยวกับเรื่องหากมีความไม่เสถียรภาพทางการเมืองสูง ข้าราชการมักจะวางตัวนิ่งเงียบหรือเรียกกันว่า "ใส่เกียร์ว่าง" (ค่าเฉลี่ย 2.66) มีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่อง 1) นักการเมืองช่วยผลักดันให้

โครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 1.96) 2) เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างข้าราชการกับนักการเมืองแล้ว ข้าราชการมักไม่ก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ (ค่าเฉลี่ย 1.85) 3) นักการเมืองจะเป็นผู้อิทธิพลสำคัญที่สุดในหน่วยงานท่าน (ค่าเฉลี่ย 1.84) และ 4) การเมืองจะทำให้เจริญก้าวหน้าในอาชีพรับราชการเสมอ (ค่าเฉลี่ย 1.72)

ตาราง 24 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายนอกกระบวนการ ด้านเจ้าหน้าที่และนักการเมือง

ปัญหาภายนอกกระบวนการ ด้านเจ้าหน้าที่และนักการเมือง	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
หากมีความไม่เสถียรภาพทางการเมือง สูง ข้าราชการมักจะวางตัวนิ่งเฉย หรือเรียกกันว่า "ใส่เกียร์ว่าง"	2 (1.25)	112 (70.00)	35 (21.88)	11 (6.88)	ปานกลาง	2.66
นักการเมืองช่วยผลักดันให้โครงการ ต่างๆ ประสบความสำเร็จ	1 (0.63)	3 (1.88)	2 (1.25)	136 (85.00)	18 (11.25)	น้อย
เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างข้าราชการ กับนักการเมืองแล้ว ข้าราชการมักไม่ ก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ	3 (1.88)	6 (3.75)	115 (71.88)	36 (22.50)	น้อย	1.85
นักการเมืองจะเป็นผู้อิทธิพลสำคัญ ที่สุดในหน่วยงานท่าน	1 (0.63)	3 (1.88)	7 (4.38)	107 (66.88)	42 (26.25)	น้อย
การเมืองจะทำให้เจริญก้าวหน้าใน อาชีพรับราชการเสมอ			3 (1.88)	110 (68.75)	47 (29.38)	น้อย
เฉลี่ย						2.01 น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ด้านงบประมาณ

ผลการศึกษาในตาราง 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายนอกกระบวนราชการด้านงบประมาณโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.78) โดยมีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่อง 1) การได้รับงบประมาณมากเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการพัฒนาคงโครงการของส่วนราชการมักจะปรับเปลี่ยนไปตามรายได้ของแผ่นดิน (ค่าเฉลี่ย 2.43) 2) ภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำมักมีผลกระทบมาถึงการอนุมัติงบประมาณ โครงการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 1.75) มีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่อง 1) การบริหารส่วนกลางควรให้อำนาจส่วนภูมิภาคตั้งงบประมาณเอง (ค่าเฉลี่ย 1.49) และ 2) รัฐควรอุดหนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากเป็นพิเศษ (ค่าเฉลี่ย 1.45)

ด้านผลกระทบจากโครงการของรัฐ

ผลการศึกษาในตาราง 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายนอกกระบวนราชการด้านผลกระทบจากโครงการของรัฐโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.08) โดยมีปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับเรื่องบางครั้งที่การจัดทำโครงการเพื่อความรวดเร็ว หน่วยงานไม่จำเป็นจะต้องถามความเห็นจากรายกร (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่อง 1) การจัดทำโครงการใดๆ ในชุมชน หากมีผลกระทบต่อชุมชนแล้ว โครงการนั้นๆ มักไม่ประสบความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 1.72) 2) หน่วยงานสามารถปรับเปลี่ยนโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.70) มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดในเรื่อง 1) หน่วยงานมีความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นพิเศษ ก็จะทำให้ทำงานได้สะดวกและได้รับความไว้วางใจ (ค่าเฉลี่ย 1.41) และ 2) แนวทางการบริหารราชการต้องทำความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย (ค่าเฉลี่ย 1.38)

ด้านเทคโนโลยีกับสภาพพื้นที่

ผลการศึกษาในตาราง 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายนอกกระบวนราชการด้านเทคโนโลยีกับสภาพพื้นที่โดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.02) โดยมีปัญหาในระดับปานกลางเกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นต่อการส่งเสริมการพัฒนาบนพื้นที่สูง (ค่าเฉลี่ย 2.71) มีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่อง 1) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ๆ จะเป็นตัวกระตุ้นเกิดให้หน่วยงานเกิดความเปลี่ยนแปลงไปด้วย (ค่าเฉลี่ย 2.38) 2) เทคโนโลยีช่วยให้การทำงานดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเท่าทันกับปัญหาและสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 1.82) 3) เทคโนโลยีเอื้ออำนวยให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า (ค่าเฉลี่ย 1.76) และมีปัญหาในระดับน้อยที่สุดในเรื่อง หน่วยงานความคาดหวังที่มีต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานได้มากขึ้น เช่น การเดินทาง การรักษาพยาบาล เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.43)

ตาราง 25 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายนอกระบบราชการ ด้านงบประมาณ

ปัญหาภายนอกระบบราชการ ด้านงบประมาณ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
การได้รับงบประมาณมากเป็นตัวชี้วัด ประสิทธิภาพพัฒนาโครงการของ ส่วนราชการมักจะปรับเปลี่ยนไปตาม รายได้ของแผ่นดิน			80 (50.00)	69 (43.13)	11 (6.88)	2.43 น้อย
ภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำมักมี ผลกระทบต่อการอนุมัติ งบประมาณโครงการพัฒนา	2 (1.25)	16 (10.00)	82 (51.25)	60 (37.50)		1.75 น้อย
การบริหารส่วนกลางควรให้อำนาจ ส่วนภูมิภาคตั้งงบประมาณเอง			5 (3.13)	69 (43.13)	86 (53.75)	1.49 น้อยที่สุด
รัฐควรอุดหนุนงบประมาณให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมากเป็นพิเศษ	4 (2.50)	6 (3.75)	48 (30.00)	102 (63.75)		1.45 น้อยที่สุด
เฉลี่ย						1.78 น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตาราง 26 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายนอกระบบราชการ ด้านผลกระทบจากโครงการของรัฐ

ปัญหาภายนอกระบบราชการ ด้านผลกระทบจากโครงการของรัฐ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
บางครั้งการจัดทำโครงการเพื่อความ รวดเร็ว หน่วยงานไม่จำเป็นจะต้อง ถามความเห็นจากรายการ	50 (31.25)	99 (61.88)	4 (2.50)	4 (2.50)	3 (1.88)	4.18 มาก
การจัดทำโครงการใดๆในชุมชน หากมี ผลกระทบต่อชุมชนแล้ว โครงการ นั้นๆมักไม่ประสบความสำเร็จ			3 (1.88)	109 (68.13)	48 (30.00)	1.72 น้อย
หน่วยงานสามารถปรับเปลี่ยนโครงการ ให้สอดคล้องกับความต้องการและ สภาพแวดล้อมของชุมชน			6 (3.75)	100 (62.50)	54 (33.75)	1.70 น้อย
หน่วยงานมีความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นพิเศษ ก็จะทำให้ทำงานได้สะดวก และได้รับความไว้วางใจ		1 (0.63)	8 (5.00)	47 (29.38)	104 (65.00)	1.41 น้อยที่สุด
แนวทางการบริหารราชการต้องทำ ความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจและสังคมด้วย			5 (3.13)	50 (31.25)	105 (65.63)	1.38 น้อยที่สุด
เฉลี่ย						2.08 น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตาราง 27 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายนอกกระบบราชการ ด้านเทคโนโลยีกับสภาพพื้นที่

ปัญหาภายนอกกระบบราชการ ด้านเทคโนโลยีกับสภาพพื้นที่	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
เทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นต่อการ ส่งเสริมการพัฒนาบนพื้นที่สูง	5 (3.13)	4 (2.50)	95 (59.38)	52 (32.50)	4 (2.50)	2.71 ปานกลาง
การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ๆ จะ เป็นตัวกระตุ้นเกิดให้หน่วยงานเกิด ความเปลี่ยนแปลงไปด้วย	2 (1.25)	1 (0.63)	57 (35.63)	96 (60.00)	4 (2.50)	2.38 น้อย
เทคโนโลยีช่วยให้การทำงานดำเนินไป อย่างต่อเนื่องและเท่าทันกับปัญหา และสถานการณ์		3 (1.88)	8 (5.00)	103 (64.38)	46 (28.75)	1.80 น้อย
เทคโนโลยีเอื้ออำนวยให้กิจกรรม พัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า		1 (0.63)	5 (3.13)	109 (68.13)	45 (28.13)	1.76 น้อย
หน่วยงานความคาดหวังที่มีต่อ เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก ต่อการปฏิบัติงานได้มากขึ้น เช่น การเดินทาง การรักษาพยาบาล เป็นต้น			3 (1.88)	62 (38.75)	95 (59.38)	1.43 น้อยที่สุด
เฉลี่ย						2.02 น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ปัญหาภายในระบบราชการ

ด้านตัวข้าราชการ

ผลการศึกษาในตาราง 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายในระบบราชการด้านตัวข้าราชการโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.16) โดยมีปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับเรื่องข้าราชการบางกลุ่มยังมีทุจริตประพฤติมิชอบเอาเปรียบประชาชน ถือว่าเป็นเรื่องปกติ (ค่าเฉลี่ย 3.53) มีปัญหาในระดับปานกลางเกี่ยวกับเรื่องงานพัฒนาเป็นงานที่ซับซ้อนยุ่งยาก ส่วนใหญ่จึงมักหลีกเลี่ยงไปอยู่งานอื่นเพราะไม่ต้องทุ่มเทงานมาก (ค่าเฉลี่ย 3.36) มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง 1) ข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานพัฒนาจะต้องมีความอดทนและใช้เวลาเป็นเครื่องตัดสินผลงาน (ค่าเฉลี่ย 1.33) 2) การทำงานในภูมิภาคก็สามารถเจริญก้าวหน้าในอาชีพเท่าเทียมกับทำงานในส่วนกลางได้ (ค่าเฉลี่ย 1.31) 3) ข้าราชการจะต้องตระหนักในภาระหน้าที่และใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 1.26)

ด้านโครงสร้างขององค์กรของรัฐ

ผลการศึกษาในตาราง 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายในระบบราชการด้านโครงสร้างขององค์กรของรัฐโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) โดยมีปัญหาในระดับปานกลางเกี่ยวกับเรื่อง 1) การมีโครงสร้างองค์กรใหญ่และซับซ้อนจะทำให้แก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ได้รวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 3.26) 2) การที่อำนาจตัดสินใจในงบประมาณอยู่ที่ส่วนกลางมักเป็นผลดีต่อการวางแผนสอดคล้องต่อความต้องการของประชาชน (ค่าเฉลี่ย 3.19) 3) ข้าราชการภูมิภาคจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลาง บางครั้งไม่สอดคล้องกับปัญหาสภาพพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.18) มีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่อง 1) การจัดโครงสร้างราชการในปัจจุบันยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในระดับพื้นที่ได้มีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 1.98) 2) การแก้ไขปัญหาต่างๆ จะต้องเป็นหน้าที่ของส่วนกลางมากกว่าส่วนภูมิภาค (ค่าเฉลี่ย 1.83)

ตาราง 28 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายในระบบราชการ ด้านตัวข้าราชการ

ปัญหาภายในระบบราชการ ด้านตัวข้าราชการ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
ข้าราชการบางกลุ่มยังมีทุจริตประพฤติ มิชอบเอาเปรียบประชาชน ถือว่าเป็น เรื่องปกติ	17 (10.63)	57 (35.63)	82 (51.25)	2 (1.25)	2 (1.25)	3.53 มาก
งานพัฒนาเป็นงานที่ซับซ้อนยุ่งยาก ส่วนใหญ่จึงมักหลีกเลี่ยงไปอยู่งาน อื่นเพราะไม่ต้องทุ่มเทงานมาก	11 (6.88)	42 (26.25)	103 (64.38)	2 (1.25)	2 (1.25)	3.36 ปานกลาง
ข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบงาน พัฒนาจะต้องมีความอดทนและใช้ เวลาเป็นเครื่องตัดสินผลงาน		1 (0.63)	4 (2.50)	42 (26.25)	113 (70.63)	1.33 น้อยที่สุด
การทำงานในภูมิภาคก็สามารถ เจริญก้าวหน้าในอาชีพเท่าเทียมกับ ทำงานในส่วนกลางได้			6 (3.75)	37 (23.13)	117 (73.130)	1.31 น้อยที่สุด
ข้าราชการจะต้องตระหนักใน ภาระหน้าที่และใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางพัฒนา			5 (3.13)	32 (20.00)	123 (76.88)	1.26 น้อยที่สุด
เฉลี่ย						2.16 น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตาราง 29 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายในระบบราชการ ด้านโครงสร้างขององค์กรของรัฐ

ปัญหาภายในระบบราชการ	เห็นด้วยมากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)
การมีโครงสร้างองค์การใหญ่และซับซ้อนจะทำให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ได้รวดเร็ว	5 (3.13)	35 (21.88)	118 (73.75)	1 (0.63)	1 (0.63)	3.26 ปานกลาง
การที่อำนาจตัดสินใจในงบประมาณอยู่ที่ส่วนกลางมักเป็นผลดีต่อการวางแผน	5 (3.13)	31 (19.38)	116 (72.50)	5 (3.13)	3 (1.88)	3.19 ปานกลาง
สอดคล้องต่อความต้องการของประชาชน						
ข้าราชการภูมิภาคจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลาง บางครั้งไม่สอดคล้องกับปัญหาสภาพพื้นที่	5 (3.13)	31 (19.38)	115 (71.88)	6 (3.75)	3 (1.88)	3.18 ปานกลาง
การจัดโครงสร้างราชการในปัจจุบันยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในระดับพื้นที่ได้มีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน		3 (1.88)	12 (7.50)	124 (77.50)	21 (13.13)	1.98 น้อย
การแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะต้องเป็นหน้าที่ของส่วนกลางมากกว่าส่วนภูมิภาค		1 (0.63)	6 (3.75)	118 (73.75)	35 (21.88)	1.83 น้อย
เฉลี่ย						2.69 ปานกลาง

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ด้านกฎหมายและระเบียบ

ผลการศึกษาในตาราง 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายในระบบราชการ ด้านกฎหมายและระเบียบโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.68) โดยมีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับ เรื่อง 1) ปรับปรุงระเบียบ กฎหมายให้สอดคล้องต่อการพัฒนาชาวเขาบนพื้นที่สูง (ค่าเฉลี่ย 1.92) 2) การลดขั้นตอนทำงานเป็นการบริหารเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 1.90) 3) ระเบียบกฎหมายยุ่งยากซับซ้อนมักเป็นเครื่องมือทำให้เกิดทุจริตมิชอบ (ค่าเฉลี่ย 1.87) มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง 1) กฎหมายและระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการให้บริการประชาชน (ค่าเฉลี่ย 1.37) 2) ระเบียบ กฎหมายใหม่ๆ มักเป็นการ สร้างเงื่อนไขล่าช้ามากกว่าจะบริการประชาชนให้รวดเร็วขึ้น (ค่าเฉลี่ย 1.35)

ด้านระบบการทำงานของรัฐ

ผลการศึกษาในตาราง 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายในระบบราชการ ด้านระบบการทำงานของรัฐโดยรวมในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.40) โดยมีปัญหาในระดับน้อย เกี่ยวกับเรื่องระบบการทำงานของภาครัฐส่วนใหญ่ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม ยืดหยุ่น และยอมรับ การตรวจสอบจากภายนอก หรือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน (ค่าเฉลี่ย 1.76) มีปัญหาในระดับน้อย ที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง 1) ระบบการทำงานของรัฐเป็นการบริหารในเฉพาะหน้ามากกว่าการแก้ไขปัญหาระยะยาว (ค่าเฉลี่ย 1.36) 2) การพัฒนาบนพื้นที่สูงต้องวางแผนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 1.32) 3) ระบบการทำงานของรัฐส่วนใหญ่ทำงานซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานและไม่ ประสานงานกัน เช่น งบประมาณ พื้นที่ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.29) และ 4) การทำงานแบบ "บูรณาการ" โดยหน่วยงานต่างๆ ประสานงานจะมีผลอย่างมากเพื่อไม่ให้ทำงานซ้ำซ้อน (ค่าเฉลี่ย 1.27)

ตาราง 30 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายในระบบราชการ ด้านกฎหมายและระเบียบ

ปัญหาภายในระบบราชการ ด้านกฎหมายและระเบียบ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
ปรับปรุงระเบียบ กฎหมายให้ สอดคล้องต่อการพัฒนาชุมชน พื้นที่สูง	1 (0.63)	6 (3.75)	3 (1.88)	120 (75.00)	30 (18.75)	1.92 น้อย
การลดขั้นตอนการทำงานเป็นการบริหาร เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพดี ขึ้น		5 (3.1)	4 (2.5)	121 (75.6)	30 (18.8)	1.90 น้อย
ระเบียบกฎหมายยุ่งยากซับซ้อนมักเป็น เครื่องมือทำให้เกิดทุจริตมิชอบ	1 (0.63)	3 (1.88)	2 (1.25)	122 (76.25)	32 (20.00)	1.87 น้อย
กฎหมายและระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อน จะทำให้ขาดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลในการให้บริการประชาชน	1 (0.63)	4 (2.50)	5 (3.13)	33 (20.63)	117 (73.13)	1.37 น้อยที่สุด
ระเบียบ กฎหมายใหม่ๆ มักเป็นการ สร้างเงื่อนไขล่าช้ามากกว่าจะบริการ ประชาชนให้รวดเร็วขึ้น	1 (0.63)	5 (3.13)	5 (3.13)	27 (16.88)	122 (76.25)	1.35 น้อยที่สุด
เฉลี่ย						1.68 น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตาราง 31 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายในระบบราชการ ด้านระบบการทำงานของรัฐ

ปัญหาภายในระบบราชการ ด้านระบบการทำงานของรัฐ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับความ คิดเห็น (ร้อยละ)
ระบบการทำงานของภาครัฐส่วนใหญ่ ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม ชัดหยุ่น และ ยอมรับการตรวจสอบจากภายนอก หรือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน			5 (3.13)	112 (70.00)	43 (26.88)	1.76 น้อย
ระบบการทำงานของรัฐเป็นการบริหารใน เฉพาะหน้ามากกว่าการแก้ไขปัญหาระยะ ยาว		2 (1.25)	4 (2.50)	43 (26.88)	111 (69.38)	1.36 น้อยที่สุด
การพัฒนาบนพื้นที่สูงต้องวางแผนร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1 (0.63)	1 (0.63)	4 (2.50)	36 (22.50)	118 (73.75)	1.32 น้อยที่สุด
ระบบการทำงานของรัฐส่วนใหญ่ทำงาน ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานและไม่ ประสานงานกัน เช่น งบประมาณ พื้นที่ เป็นต้น		1 (0.63)	2 (1.25)	39 (24.38)	118 (73.75)	1.29 น้อยที่สุด
การทำงานแบบ "บูรณาการ" โดยหน่วยงาน ต่างๆ ประสานงานจะมีผลอย่างมากเพื่อ ไม่ให้ทำงานซ้ำซ้อน			2 (1.25)	39 (24.38)	119 (74.38)	1.27 น้อยที่สุด
						เฉลี่ย 1.40 น้อยที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ด้านการบริหารงบประมาณแผ่นดิน

ผลการศึกษาในตาราง 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาภายในระบบราชการด้านการบริหารงบประมาณแผ่นดินโดยรวมในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.39) โดยมีปัญหาในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณกระจุกอยู่ที่ส่วนกลางจะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าภูมิภาค (ค่าเฉลี่ย 1.75) มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นหน่วยงานที่จะทุ่มงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.41) 2) งบประมาณการพัฒนาบนพื้นที่สูงควรเป็นงบพิเศษแยกออกจากงบประมาณปกติของส่วนราชการ (ค่าเฉลี่ย 1.32) 3) งบประมาณในปัจจุบันมักเร่งรัดใช้ตามระยะเวลาที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 1.25) และ 4) ประชาชนควรมีส่วนวางแผนงบประมาณและการใช้งบประมาณของรัฐ (ค่าเฉลี่ย 1.23)

ปัญหาการพัฒนาพื้นที่สูง

ผลการศึกษาในตาราง 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาการพัฒนาพื้นที่สูงโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.88) โดยมีปัญหาในระดับปานกลางในเรื่อง 1) ยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 2.76) 2) ไม่มีสัญชาติไทย หรือไม่มีหลักฐานทางราชการ (ค่าเฉลี่ย 2.75) 3) การย้ายถิ่นฐานไม่มีหลักแหล่ง (ค่าเฉลี่ย 2.67) มีปัญหาในระดับน้อยในเรื่อง 1) การสื่อสารไม่เข้าใจกัน (ค่าเฉลี่ย 1.84) 2) การบุกรุกทำลายป่าไม้ (ค่าเฉลี่ย 1.84) 3) เงินทุนทำมาหากิน ไม่มีหลักทรัพย์ (ค่าเฉลี่ย 1.77) มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดในเรื่อง 1) ไม่ได้รับการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 1.31) 2) ที่ดินทำกินน้อย ไม่เพียงพอการเลี้ยงชีพ (ค่าเฉลี่ย 1.30) 3) โรคไข้เจ็บป่วย (ค่าเฉลี่ย 1.28) และ 4) อาชีพเสริม ไม่มี หรือมีไม่เพียงพอเลี้ยงชีพ (ค่าเฉลี่ย 1.27)

ตาราง 32 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาภายในระบบราชการ ด้านการบริหาร
งบประมาณแผ่นดิน

ปัญหาภายในระบบราชการ ด้านการบริหารงบประมาณแผ่นดิน	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย ระดับ ความ คิดเห็น (ร้อยละ)
งบประมาณกระจุกอยู่ที่ส่วนกลางจะ เป็นประโยชน์ในกำรบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าภูมิภาค	-	-	3 (1.88)	114 (71.25)	43 (26.88)	1.75 น้อย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็น หน่วยงานที่จะทุ่มงบประมาณได้ อย่างที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด	-	6 (3.75)	5 (3.13)	37 (23.13)	112 (70.00)	1.41 น้อยที่สุด
งบประมาณการพัฒนาบนพื้นที่สูงควร เป็นงบพิเศษแยกออกจากงบประมาณ ปกติของส่วนราชการ	-	2 (1.25)	3 (1.88)	39 (24.38)	116 (72.50)	1.32 น้อยที่สุด
งบประมาณในปัจจุบันมักเร่งรัดใช้ตาม ระยะเวลาที่กำหนด	-	-	1 (0.63)	38 (23.75)	121 (75.63)	1.25 น้อยที่สุด
ประชาชนควรมีส่วนวางแผน งบประมาณและการใช้งบประมาณ ของรัฐ	-	-	1 (0.63)	35 (21.88)	124 (77.50)	1.23 น้อยที่สุด
เฉลี่ย						1.39 น้อยที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตาราง 33 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการพัฒนาพื้นที่สูง

ปัญหาการพัฒนาพื้นที่สูง	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ยระดับ ปัญหา
ยาเสพติด	-	5	113	40	2	2.76
		(3.13)	(70.63)	(25.00)	(1.25)	ปานกลาง
ไม่มีสัญชาติไทย หรือ ไม่มีหลักฐานทาง ราชการ	-	2	121	32	5	2.75
		(1.25)	(75.63)	(20.00)	(3.13)	ปานกลาง
การย้ายถิ่นฐาน ไม่มีหลักแหล่ง	-	2	112	37	9	2.67
		(1.25)	(70.00)	(23.13)	(5.63)	ปานกลาง
การสื่อสารไม่เข้าใจกัน	-	2	4	121	33	1.84
		(1.25)	(2.50)	(75.63)	(20.63)	น้อย
การบุกรุกทำลายป่าไม้	-	3	6	114	37	1.84
		(1.88)	(3.75)	(71.25)	(23.13)	น้อย
เงินทุนทำมาหากิน ไม่มีหลักทรัพย์	-	1	1	118	40	1.77
		(0.63)	(0.63)	(73.75)	(25.00)	น้อย
ไม่ได้รับการศึกษา	-	-	4	42	114	1.31
			(2.50)	(26.25)	(71.25)	น้อยที่สุด
ที่ดินทำกินน้อย ไม่เพียงพอการเลี้ยงชีพ	-	-	4	40	116	1.30
			(2.50)	(25.00)	(72.50)	น้อยที่สุด
โรคไข้เจ็บป่วย	-	1	3	36	120	1.28
		(0.63)	(1.88)	(22.50)	(75.00)	น้อยที่สุด
อาชีพเสริม ไม่มี หรือ มีไม่เพียงพอเลี้ยงชีพ	-	1	3	35	121	1.27
		(0.63)	(1.88)	(21.88)	(75.63)	น้อยที่สุด
เฉลี่ย						1.88
						น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยและความคิดเห็น

4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00-1.51 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับ ชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อหารูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยดำเนินวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) หลังจากเมื่อได้ประมวลการระดมความคิดร่างรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงแล้ว ก็จะนำรูปแบบที่ร่างแล้วทำการวิจัยเชิงอนาคตแบบ Delphi (Ethnographic Delphi Future Research) โดยผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม และผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาชาวเขาบนพื้นที่สูงที่พึงประสงค์
2. จัดทำเป็นแบบร่างรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เหมาะสมต่อชุมชนบนพื้นที่สูง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. กำหนดบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยพิจารณาจากบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในอำเภอแม่สะเรียงไม่น้อยกว่า 10 ปี
4. ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 รอบ เพื่อยืนยันรูปแบบของกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เหมาะสมต่อชุมชนบนพื้นที่สูง

ผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการให้สัมภาษณ์ Delphi

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีดังต่อไปนี้

1. ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า เพื่อให้ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยมีกิจกรรมธุรกรรมอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพให้เพียงพอในการลงทุนที่เหมาะสม ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้แน่นอนส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าต่อการประกอบอาชีพ ประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนด้านการตลาด การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้มั่นคงถาวร มีการประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุน

เงินทุนอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรม จนชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และมีการพัฒนาควรเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างรูปธรรม

2. การรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วิถีชีวิตและร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างองค์ความรู้ในวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญา โดยเน้นที่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและกว้างขวาง และส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้านภาษาและการแต่งกาย

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนว่า ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง เสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวางเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ การกระจายอำนาจการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับภาครัฐอย่าง

4. การเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาว่า ควรส่งเสริมชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีการพัฒนาจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างภูมิปัญญาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของชุมชน สร้างระบบความเชื่อ และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน ทำให้เกิดเป็นความรักและห่วงแหนชุมชน สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและฐานข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนที่จะใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง โดยผ่านกระบวนการทำประชาคม

5. การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นว่า จะต้องติดตามตรวจสอบว่าการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ ส่งเสริมให้ชุมชนรับฟังความเห็นในข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการตัดสินใจในส่วนได้เสียของชุมชน

ส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วมในชุมชนการเมืองท้องถิ่นโดยตรง เช่น การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. ว่าชุมชนได้รับประโยชน์หรือไม่ และคัดค้านหรือลงมติ โครงการที่มีส่วนได้เสียของชุมชน

6. หน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าควรทำให้หน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี ควรเน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำที่ให้การบริหารงานพัฒนาประสบความสำเร็จ เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อกำหนดแผนชุมชน มีการกำหนดให้พื้นที่สูงเป็นเขตพัฒนาพิเศษ โดยมี ผวจ.เป็นผู้บริหารเชิงบูรณาการสูงสุด (Chief Executive Officer : CEO) โดยมีอำนาจให้พื้นที่สูงสามารถกำหนดงบประมาณเพื่อการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ และเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สูงแยกออกจากพื้นที่ปกติ

7. การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่หลากหลายในการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเองว่า ควรการยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่โดยผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลัก เพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อการจัดการ สร้างเครือข่ายชุมชนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น และสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่ และเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

8. การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข ควรมีการสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อชุมชนมีศักยภาพ และความสามารถการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุล และยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น ส่งเสริมชุมชนในการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและการเชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งรับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น และสนับสนุนชุมชนในการจัดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพความรู้ ความคิด และ สติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน

รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต

ผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการตอบแบบสอบถาม

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการตอบแบบสอบถามใน 8 ด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตาราง ดังนี้

1. ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ

จากตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

1.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวคิดในประชากรมีรายได้สม่ำเสมอที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 7 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดข้อ 1 2 3 4 5 6 และ 8 สำหรับแนวคิดในประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ มีค่ามัธยฐาน 4.00 จำนวน 1 แนวคิด คือ แนวคิดข้อที่ 7

1.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ โดยมีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

1.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่สอดคล้องเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ มีค่ามากกว่า 1.50 โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 2.00 มีจำนวน 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 และข้อที่ 7

ตาราง 34 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของประชากรมีรายได้สม่ำเสมอให้สม่ำเสมอ จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	ประชากรมีรายได้ สม่ำเสมอให้สม่ำเสมอ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ โดยมีกิจกรรมธุรกรรม อย่างสม่ำเสมอ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	ควรมีการจัดตั้งกองทุน พัฒนาอาชีพให้เพียงพอใน การลงทุนที่เหมาะสม	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
3	ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มี รายได้แน่นอน	5.00	5.00	0.00	5.00-3.00	2.00
4	ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่าง คุ้มค่าต่อการประกอบอาชีพ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	ประสานหน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชนด้าน การตลาด	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
6	ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา ระบบการผลิตให้มั่นคงถาวร	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
7	ประสานภาคเอกชนเข้ามา สนับสนุนเงินทุนอย่าง ต่อเนื่องและเป็นธรรม จน ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้	4.00	5.00	1.00	5.00-3.00	2.00
8	การพัฒนาควรเน้นชุมชน ให้นำแนวพระราชดำริด้าน เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อย่างรูปธรรม	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

2. การรักษาวีถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรักษาวีถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรักษาวีถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

2.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรักษาวีถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

2.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการรักษาวีถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน

จากตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

3.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

3.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

3.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

ตาราง 35 แสดงค่ามัธยฐาน จานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	การรักษาวิถีชีวิต ภาษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น	มัธยฐาน	จานนิยม	มัธยฐาน- จานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ วิถีชีวิตและร่วมกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
2	เสริมสร้างองค์ความรู้ในวิถี ชีวิต ภาษาและภูมิปัญญา โดยเน้นที่เด็กและเยาวชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
3	ส่งเสริมการนำภูมิปัญญามา ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกว้างขวาง	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
4	ส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ดำรง ไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้านภาษา และการแต่งกาย	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50

ตาราง 36 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยชุมชน	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
2	เสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวางเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	เน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
4	การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	กระจายอำนาจการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
6	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับภาครัฐอย่าง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

4. การเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา

จากตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา ใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

4.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา มีค่า 4.50-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 3 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 4 และข้อที่ 5

4.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

4.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

5. การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

จากตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

5.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 และข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 5

5.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 และข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 5

5.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

ตาราง 37 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	การเสริมสร้างชุมชนความ เข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วม เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ส่งเสริมชุมชนและสมาชิกใน ชุมชนมีการพัฒนาจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อ สร้างภูมิปัญญาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	สร้างระบบความเชื่อ และมีจิต สาธารณะในการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน ทำให้เกิดเป็นความรัก และหวง แหนชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
3	สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และ กระบวนการเรียนรู้	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
4	ส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและ ฐานข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่ การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชน ที่จะใช้ขับเคลื่อนการพัฒนา ชุมชน	4.50	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	ให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง โดย ผ่านกระบวนการทำประชาคม	4.50	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

ตาราง 38 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในแต่ละข้อจากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	การใช้สิทธิ และการมี ส่วนร่วมในการปกครอง ท้องถิ่น	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ติดตามตรวจสอบว่าการ บริหารงานของ อปท. ดำเนินไปด้วยความ โปร่งใส ยุติธรรมและตรง กับความต้องการของ ประชาชนหรือไม่	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	ส่งเสริมให้ชุมชนรับฟัง ความเห็นในข้อมูลหรือ ข้อเท็จจริงเพื่อ ประกอบการตัดสินใจใน ส่วนได้เสียของชุมชน	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	ส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วม ในชุมชนการเมืองท้องถิ่น โดยตรง เช่น การสมัคร เข้ารับการเลือกตั้ง	4.00	4.00	0.00	4.00-3.00	1.00
4	ติดตามการใช้จ่าย งบประมาณของ อปท. ว่า ชุมชนได้รับประโยชน์ หรือไม่	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	คัดค้านหรือลงมติ โครงการที่มีส่วนได้เสีย ของชุมชน	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00

6. หน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี

จากตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี ใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

6.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

6.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

6.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

7. การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง

จากตาราง 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

7.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 และข้อที่ 5

7.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง โดยแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 และข้อที่ 5

7.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

ตาราง 39 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	หน่วยงานราชการทุกส่วน ที่มีการบริหารการพัฒนา เชิงบูรณาการมีการบริหาร จัดการที่ดี	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	เน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำ ที่ให้การบริหารงาน พัฒนาประสบความสำเร็จ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	เพิ่มการมีส่วนร่วมของ ชุมชนเพื่อกำหนดแผน ชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	กำหนดให้พื้นที่สูงเป็น เขตพัฒนาพิเศษโดยมี ผวจ.เป็น CEO	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
4	ให้พื้นที่สูงสามารถ กำหนดงบประมาณเพื่อ การพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สูง แยกออกจากพื้นที่ปกติ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

ตาราง 40 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับที่	การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่3-ควอไทล์ที่1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
1	ยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่โดยผ่านอปท. เป็นองค์กรหลัก	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	เพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อการจัดการ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	สร้างเครือข่ายชุมชนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	4.00	4.00	0.00	5.00-3.50	1.50
4	สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่และเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00

8. การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข

จากตาราง 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข ใน Delphi รอบ 1 สรุปได้ดังนี้

8.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 และข้อที่ 4 แนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 2 และแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ ข้อที่ 5

8.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 ส่วนแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3

8.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.5 โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 2.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 5

ตาราง 41 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 1

ลำดับ ที่	การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็น สุข	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อ ชุมชนมีศักยภาพ และ ความสามารถการพัฒนาทาง เศรษฐกิจอย่างสมดุล และ ยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
2	การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาระบบ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอด ชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ในแต่ละท้องถิ่น	4.50	5.00	0.00	5.00-3.50	1.50
3	ส่งเสริมชุมชนในการการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมใน ด้านต่าง ๆ การพัฒนาคุณค่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และการเชื่อมต่อภูมิปัญญา ท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่	4.00	4.00	0.00	4.50-3.00	1.50

ตาราง 41 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็น สุข	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
4	ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง รับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาท ในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติ ต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินให้มากขึ้น	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
5	สนับสนุนชุมชนในการจัด ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพความรู้ ความคิด และ สติปัญญา ให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำ ชุมชน รวมทั้งการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชน เป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อม กับการพัฒนาชุมชนและ คุณภาพชีวิต	4.00	5.00	1.00	5.00-3.00	2.00

ผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการตอบแบบสอบถามใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการตอบแบบสอบถามใน 8 ด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตาราง ดังนี้

1. ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ

จากตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

1.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวคิดในประชากรมีรายได้สม่ำเสมอที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 7 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดข้อ 1 2 3 4 5 6 และ 8 สำหรับแนวคิดในประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ มีค่ามัธยฐาน 4.00 จำนวน 1 แนวคิด คือ แนวคิดข้อที่ 7

1.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ โดยแนวคิดในประชากรมีรายได้สม่ำเสมอที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

1.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องเกี่ยวกับประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ มีค่าน้อยกว่า 1.50 ทุกแนวคิด โดยแนวคิดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลดลงได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 ข้อที่ 7 และข้อที่ 8 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากขึ้น

จากผลการศึกษาพบว่า ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลดลงได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 ข้อที่ 7 และข้อที่ 8 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากขึ้น โดยให้เห็นผลที่ว่าควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้แน่นอน มีการประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุนอย่างต่อเนื่อง และเป็นธรรม และการพัฒนาควรเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อย่างรูปธรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากการเสริมสร้างรายได้ให้มีความสม่ำเสมอ นั้น กลุ่มเป้าหมายจะต้องมีอาชีพที่แน่นอนที่จะทำให้มีรายได้สม่ำเสมอ แต่อย่างไรก็ตามในการที่จะประกอบอาชีพต่างๆ นั้นประชาชนในชนบทนั้นส่วนใหญ่จะขาดแคลนเงินลงทุนซึ่งการประสานงานกับภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ เข้ามาสนับสนุนด้านเงินทุนอย่างเป็นทางการ ก็จะเป็นการพัฒนาด้านรายได้ของประชาชนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันการนำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ก็เป็น

แนวทางหนึ่งในการพัฒนาชนบท เนื่องจากการดำเนินการตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็น การพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพชนบทไทย ซึ่งสอดคล้องกับสรรเสริญ วงศ์ชู่ม (2546) ที่กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางเลือกในการพัฒนาที่จะช่วยให้สังคมอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน มี ความเป็นไทย การหาวิธีปฏิบัติให้ได้ผลเป็นเรื่องสำคัญ ต้องทำให้เกิดขึ้นให้ได้ หลายเรื่องที่ ดำเนินการอยู่ในแนวทางการพัฒนาประเทศ เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุนและให้กำลังใจให้ทำสำเร็จ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การปฏิรูประบบราชการปฏิรูประบบการศึกษา การ บริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สู่ความสมดุลและยั่งยืน การเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เรื่องเหล่านี้มีความสำคัญจะต้องทำให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องสนับสนุนกันและกันในเวลาที่เหมาะสม

ตาราง 42 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ของประชากรมีรายได้สม่ำเสมอให้สม่ำเสมอ จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ ให้สม่ำเสมอ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดย มีกิจกรรมธุรกรรมอย่าง สม่ำเสมอ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	ควรมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนา อาชีพให้เพียงพอในการลงทุน ที่เหมาะสม	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
3	ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มี รายได้แน่นอน	5.00	5.00	1.00	5.00-4.00	1.00
4	ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่าง คุ้มค่าต่อการประกอบอาชีพ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	ประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนค้าขายการตลาด	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00

ตาราง 42 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ ให้สม่ำเสมอ	มัชฌาน	ฐานนิยม	มัชฌาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
6	ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบ การผลิตให้มั่นคงถาวร	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
7	ประสานภาคเอกชนเข้ามา สนับสนุนเงินทุนอย่าง ต่อเนื่องและเป็นธรรม จน ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้	4.00	5.00	1.00	5.00-4.00	1.00
8	การพัฒนาควรเน้นชุมชนให้ นำแนวพระราชดำริด้าน เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่าง รูปธรรม	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00

2. การรักษาวินิฉัยชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากตาราง 40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรักษาวินิฉัยชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 ค่ามัชฌานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรักษาวินิฉัยชีวิต
ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่ามัชฌานเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

2.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรักษาวินิฉัยชีวิต
ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

2.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความ
สอดคล้องกันเกี่ยวกับการรักษาวินิฉัยชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่
เกิน 1.5 โดยแนวคิดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลดลงได้แก่ แนวคิดข้อที่ 4 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความ
คิดเห็นสอดคล้องกันมากขึ้น

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากขึ้นในแนวคิดที่ 4 เกี่ยวกับส่งเสริมแต่
ละชนเผ่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้านภาษาและการแต่งกาย ทั้งนี้เนื่องจากการอนุรักษ์ประเพณีหรือ

วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองนั้นเป็นการสืบทอดสิ่งดีๆ ที่บรรพบุรุษได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมา ซึ่งปัจจุบันนี้โลกได้พัฒนาทั้งทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การขนส่ง การศึกษา สังคม การเมืองการปกครองไปมากจนอาจจะกล่าวได้ว่าคงไม่มีที่ไหนอีกแล้วในโลกนี้ที่มนุษย์เราไม่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์ กับบุคคลภายนอก การติดต่อกับสังคมภายนอกของกลุ่มชนหนึ่งหรือวัฒนธรรมหนึ่ง จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น อาจจากภายในกลุ่มศูนย์กลาง หรือจากนอกกลุ่มศูนย์กลางและ อาจเกิดความขัดแย้งหรือการผสมกลมกลืนหรือมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมกันขึ้น การแลกเปลี่ยนหิวยิมวัฒนธรรม มนุษย์ในสังคมต่าง ๆ มีการติดต่อสื่อสาร อยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ การคมนาคมติดต่อถึงกันนั้นเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว การแลกเปลี่ยนหิวยิมวัฒนธรรมจึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง จนบางครั้งทำให้สังคมหลงลืมวัฒนธรรมของตนเองไป และเห็นสมควรว่าควรมีการอนุรักษ์ไว้ให้สืบทอดต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ พระยาอนูมานราชชน (2538 : 16) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งอันเป็นผลผลิตของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนสมัยก่อนสืบทอดกันมาเป็นประเพณี วัฒนธรรมจึงเป็นทั้งความคิดเห็น หรือการกระทำของมนุษย์ในส่วนรวมที่เป็นลักษณะเดียวกัน และสำแดงให้ปรากฏเป็นภาษา ความเชื่อ ระเบียบประเพณี ซึ่งการปฏิบัติสืบทอดกันไปเรื่อย ๆ นั้นก็จะเป็นการนำสู่การเกิดขนบธรรมเนียมประเพณี และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีจะต้องได้มาจากสมาชิกในสังคมยึดมั่นในคุณธรรม และศีลธรรมด้วยจึงจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมตามมา

ตาราง 43 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	การรักษาวิถีชีวิต ภาษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่ม อนุรักษ์วิถีชีวิตและร่วม กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00

ตาราง 43 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การรักษาวิถีชีวิต ภาษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น	มัชชฐาน	ฐานนิยม	มัชชฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2	เสริมสร้างองค์ความรู้ใน วิถีชีวิต ภาษาและภูมิ ปัญญาโดยเน้นที่เด็กและ เยาวชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
3	ส่งเสริมการนำภูมิปัญญา มาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและกว้างขวาง	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
4	ส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้าน ภาษาและการแต่งกาย	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน

จากตาราง 41 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

3.1 ค่ามัชชฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน มีค่ามัชชฐานเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

3.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

3.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 โดยแนวคิดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลดลงได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากขึ้น

จากผลการศึกษาผู้เชี่ยวชาญเห็นพ้องต้องกันให้มีการเน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยให้เหตุผลเนื่องมาจากในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนนั้นเนื่องจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ควบคู่กับการดำรงอยู่ในสังคม และในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นน่าจะเป็นหน้าที่ของชุมชนดีที่สุด เนื่องจากชุมชนนั้นอยู่ใกล้ชิดกับทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าว การให้ชุมชนมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถอยู่กับชุมชนและคนในชุมชนสามารถได้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ โทมัส แพรกทอง (ม.ป.ป.: 5-6) กล่าวว่า แนวความคิดการพัฒนาชนบท ซึ่งเล็งเห็นกิจกรรมด้านป่าไม้เน้นกิจกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนในชนบทให้สามารถยืนอยู่ได้ เนื่องจากป่าเป็นแหล่งทรัพยากรหรือปัจจัยที่จำเป็นของชาวชนบท เช่น เป็นแหล่งซับน้ำ ไม้ใช้สอย สมุนไพร และอาหารจำพวกเห็ด หน่อไม้และผลไม้ นอกจากนี้ป่าไม้ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจอันเกิดจากความเชื่อและประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังนั้นกิจกรรมของป่าไม้จึงเป็นกิจกรรมที่อำนวยผลต่อการดำรงชีพของประชาชนในชนบทที่สมควรจะถูกนำมาใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ ในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนชนบทอยู่รอดและพัฒนาตนเองได้ และสอดคล้องกับ อุทัย ทองมี (2548: 5-6) ที่กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงเนื่องจากมีชุมชนอาศัยอยู่บนพื้นที่สูงหรือพื้นที่ดันทน้ำกว่า 1.2 ล้านคน และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ดันทน้ำเสื่อมโทรมและเป็นการยากที่จะเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ดันทน้ำ จึงได้มีความคิดที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดันทน้ำ จากเป็นผู้ทำลายให้มามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป้องกันและฟื้นฟู พื้นที่ดันทน้ำ เพื่อยังประโยชน์ของทั้งชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดันทน้ำและชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตอนล่างของกลุ่มน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีแนวความคิดที่จะพัฒนาทัศนคติและสร้างจิตสำนึก พัฒนาคุณภาพชีวิตและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนบนพื้นที่สูงที่สอดคล้องกับระบบการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยตัวของชุมชนเอง เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสงบสุข “โดยชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติและรัฐเป็นผู้สนับสนุน” ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ดันทน้ำ

ตาราง 44 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยชุมชน	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
2	เสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวางเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	เน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
4	การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	กระจายอำนาจการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
6	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับภาครัฐอย่าง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

4. การเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา

จากตาราง 42 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา ใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

4.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา มีค่า 4.50-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 3 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 4 และข้อที่ 5

4.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

4.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาสอดคล้องกันทั้งสองรอบ โดยให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกด้านๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเป้าหมายที่ทุกองค์กรจะให้เกิดขึ้นและมุ่งพัฒนาไปในทิศทางนั้น การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเริ่มตั้งแต่การสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรเฉพาะกิจจนพัฒนาต่อไปเป็นองค์กรประชาคม และขยายความเข้มแข็งขององค์กรเพื่อดูแลรับผิดชอบภายในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2548: 13) ที่กล่าวว่า ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง จะต้องสามารถพึ่งตนเอง และพัฒนาศักยภาพในการสร้างโอกาสให้กับตนเองได้ตามสมควร โดยทั้งนี้ปัจจัยที่สามารถสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนนั้นมีมากมาย เช่น ศักยภาพของผู้นำ ความสามัคคี และมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน ความสามารถในการพัฒนาภูมิปัญญา หรือวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนให้เกิดความโดดเด่นขึ้นได้ และการสนับสนุนจากภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 45 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	การเสริมสร้างชุมชนความ เข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วม เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ส่งเสริมชุมชนและสมาชิกใน ชุมชนมีการพัฒนาจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อ สร้างภูมิปัญญาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	สร้างระบบความเชื่อ และมีจิต สาธารณะในการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันระหว่างคนใน ชุมชน ทำให้เกิดเป็นความรัก และหวงแหนชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
3	สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และ กระบวนการเรียนรู้	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
4	ส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและ ฐานข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่ การมีส่วนร่วมจัดทำแผน ชุมชนที่จะใช้ขับเคลื่อนการ พัฒนาชุมชน	4.50	5.00	0.50	5.00-4.00	1.00
5	ให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง โดย ผ่านกระบวนการทำประชาคม	4.50	5.00	0.50	5.00-4.00	1.00

5. การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

จากตาราง 43 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

5.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 และ ข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 5

5.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 5

5.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 58 และมาตรา 59 นั้นให้ประชาชนมีสิทธิรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งในมาตรา 56 นั้นยังมีความหมายของการมีส่วนร่วมคิดอยู่ด้วย กล่าวคือ ประชาชนมีสิทธิรับข้อมูล และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาตให้มีการดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งการกำหนดแนวทางในการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นทั้ง 5 แนวคิดที่ได้ร่วมกันกำหนด เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ตาราง 46 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	การใช้สิทธิ และการมี ส่วนร่วมในการปกครอง ท้องถิ่น	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ติดตามตรวจสอบว่าการ บริหารงานของ อปท. ดำเนินไปด้วยความ โปร่งใส ยุติธรรมและตรง กับความต้องการของ ประชาชนหรือไม่	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	ส่งเสริมให้ชุมชนรับฟัง ความเห็นในข้อมูลหรือ ข้อเท็จจริงเพื่อ ประกอบการตัดสินใจใน ส่วนได้เสียของชุมชน	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	ส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วม ในชุมชนการเมืองท้องถิ่น โดยตรง เช่น การสมัคร เข้ารับการเลือกตั้ง	4.00	4.00	0.00	4.00-3.00	1.00
4	ติดตามการใช้จ่าย งบประมาณของ อปท. ว่า ชุมชนได้รับประโยชน์ หรือไม่	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	คัดค้านหรือลงมติ โครงการที่มีส่วนได้เสีย ของชุมชน	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00

6. หน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี

จากตาราง 44 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี ใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

6.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

6.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ทุกแนวคิด

6.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นที่สูงเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ มีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นในการบริหารจัดการก็ต้องให้สอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งในอดีตรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วง พ.ศ. 2498-2512 รัฐให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงมองปัญหาชาวเขาในฐานะชนกลุ่มน้อย ซึ่งหน่วยงานหลักที่ดำเนินการ คือ ดำรงตระเวนชายแดนและกรมประชาสัมพันธ์ และต่อมา พ.ศ. 2512-2534 เน้นการแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่น ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันปัญหาชุมชนบนพื้นที่สูงได้ลดความรุนแรงลง และมีแนวโน้มคลี่คลายมากขึ้น ทำให้การแก้ไขปัญหาเปลี่ยนเป็นการพัฒนาในระบบปกติของราชการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ดังนั้นรูปแบบและกิจกรรมการพัฒนาของการพัฒนาพื้นที่สูง จะมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาประเทศ คือ การนำเอารูปแบบที่ประสบความสำเร็จมาใช้ในการพัฒนาในระยะต่างๆ และกิจกรรมการพัฒนาในอนาคตเน้นให้ประชาชนบนพื้นที่สูงเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

ตาราง 47 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	หน่วยงานราชการทุกส่วน มีการบริหารการพัฒนา เชิงบูรณาการมีการบริหาร จัดการที่ดี	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	เน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำ ที่ให้การบริหารงาน พัฒนาประสบความสำเร็จ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	เพิ่มการมีส่วนร่วมของ ชุมชนเพื่อกำหนดแผน ชุมชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	กำหนดให้พื้นที่สูงเป็น เขตพัฒนาพิเศษ โดยมี ผวจ.เป็น CEO	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
4	ให้พื้นที่สูงสามารถ กำหนดงบประมาณเพื่อ การพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
5	เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ ผู้ประกอบการในพื้นที่สูง แยกออกจากพื้นที่ปกติ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

7. การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง

จากตาราง 45 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

7.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ข้อที่ 2 แนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 และข้อที่ 5 ซึ่งแนวคิดข้อที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นลดลง

7.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง โดยแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 4 ส่วนแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3 และข้อที่ 5

7.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเองสอดคล้องกันทั้งสองรอบ ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบโครงสร้างขององค์กรรัฐ ลักษณะโครงสร้างองค์กรภาครัฐยังมีลักษณะเป็นองค์กร พีรามิดที่มีอำนาจรวมศูนย์ไว้ที่ศูนย์กลาง โครงสร้างองค์การมีความซับซ้อนทำให้ไม่มีการตัดสินใจที่ชัดเจนและการตัดสินใจใช้เวลานาน จึงทำให้การดำเนินงานล่าช้าเพราะอำนาจการตัดสินใจและการอนุมัติงานประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ส่วนกลาง ซึ่งยังไม่ไว้ใจส่วนภูมิภาค ดังนั้นผลที่ตามมาคือ แผนงานส่วนใหญ่จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เกิดมีช่องว่างการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน ผู้ปฏิบัติหรือข้าราชการชั้นผู้น้อยในส่วนภูมิภาคจะเน้นการดำเนินงานตามคำสั่งและนโยบายของส่วนกลาง โดยที่หน่วยงานส่วนกลางจะกำหนดนโยบายจากความรู้ความเข้าใจ และข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง ซึ่งมักไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ซึ่งการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเองนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ตาราง 48 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับที่	การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่3-ควอไทล์ที่1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
1	ยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่โดยผ่านอปท. เป็นองค์กรหลัก	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
2	เพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อการจัดการ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
3	สร้างเครือข่ายชุมชนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	4.00	4.00	0.00	5.00-3.50	1.50
4	สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น	4.50	5.00	0.50	5.00-4.00	1.00
5	สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่และเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00

8. การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข

จากตาราง 46 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข ใน Delphi รอบ 2 สรุปได้ดังนี้

8.1 ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 และข้อที่ 4 แนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 2 และข้อที่ 5 และแนวคิดที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ได้แก่ ข้อที่ 3

8.2 ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข มีค่า 4.00-5.00 โดยแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 ส่วนแนวคิดที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 3

8.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.5 โดยแนวคิดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลดลง ได้แก่ แนวคิดข้อที่ 4 และข้อที่ 5

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น และสนับสนุนชุมชนในการจัดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพความรู้ ความคิด และสติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต โดยให้เหตุผลว่าเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในมิติทางด้านสังคมที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาที่มุ่งให้คนและสังคมไทยมีคุณภาพ สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรม และวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่มุ่งให้คนและสังคมไทยเข้มแข็ง อยู่ดีมีสุข และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ตาราง 49 แสดงค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับค่านิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข จากการตอบแบบสอบถาม Delphi รอบ 2

ลำดับ ที่	การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็น เป็นสุข	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อ ชุมชนมีศักยภาพ และ ความสามารถการพัฒนา ทาง เศรษฐกิจอย่างสมดุล และยั่งยืน บนพื้นฐาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.50	0.50
2	การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการ สอน ทั้งในและนอก ระบบ ตลอดจนการ พัฒนาระบบสนับสนุน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตใน แต่ละท้องถิ่น	4.50	5.00	0.50	5.00-3.50	1.50
3	ส่งเสริมชุมชนในการการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ในด้านต่าง ๆ การพัฒนา คุณค่าความหลากหลาย ทางชีวภาพและการ เชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น กับองค์ความรู้ใหม่	4.00	4.00	0.00	4.50-3.00	1.50

ตาราง 49 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็น เป็นสุข	มัชยฐาน	ฐานนิยม	มัชยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ ที่3-ควอ ไทล์ที่1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
4	ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมี บทบาทในการพัฒนา ท้องถิ่นในมิติต่างๆ ทั้ง เรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินให้มาก ขึ้น	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
5	สนับสนุนชุมชนในการ จัดความรู้ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความคิด และ สติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็น ฐานการเรียนรู้ไปพร้อม กับการพัฒนาชุมชนและ คุณภาพชีวิต	4.50	5.00	0.50	5.00-3.50	1.50

ผลการศึกษารูปแบบกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง และในพื้นที่สูงอื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบได้ 8 ด้าน รวมจำนวน 43 ข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน 4.00-5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00-1.50 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำนันทามติ (Cumulative Summarization) เรียบร้อยแล้ว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในการสร้างรายได้ได้ฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00) ได้แก่ ประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนด้านการตลาด การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้มั่นคงถาวร และการพัฒนาควรเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างรูปธรรม นอกจากนี้แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.50 ได้แก่ ควรมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพให้เพียงพอในการลงทุนที่เหมาะสม แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยมีกิจกรรมธุรกรรมอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้แน่นอน ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าต่อการประกอบอาชีพ และแนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ ประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุนอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรม จนชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

2) ด้านการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00) ได้แก่ ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วิถีชีวิตและร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและกว้างขวาง ส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้านภาษาและการแต่งกาย แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.50 ได้แก่ การเสริมสร้างองค์ความรู้ในวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาโดยเน้นที่เด็กและเยาวชน

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนได้ฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00) ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง การกระจายอำนาจการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน นอกจากนี้แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.50 ได้แก่ เน้นการนำภูมิปัญญาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และแนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ การเสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวางเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่าง

คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับภาครัฐอย่าง

4) ด้านการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในด้านการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาได้ฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.50) ได้แก่ การสร้างระบบความเชื่อ และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน ทำให้เกิดเป็นความรัก และห่วงแหนชุมชน และแนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ การส่งเสริมชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีการพัฒนาจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างภูมิปัญญาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของชุมชน การสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ การส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและฐานข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนที่จะใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และการให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง โดยผ่านกระบวนการทำประชาคม

5) ด้านการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในด้านการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นได้ฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00) ได้แก่ การติดตามตรวจสอบว่าการบริหารงานของ อปท.ดำเนินไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของ อปท. ว่าชุมชนได้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนรับฟังความเห็นในข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการตัดสินใจในส่วนได้เสียของชุมชน การส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วมในชุมชนการเมืองท้องถิ่นโดยตรง เช่น การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง และการคัดค้านหรือลงมติโครงการที่มีส่วนได้เสียของชุมชน

6) ด้านหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในด้านหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดีได้ฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00) ได้แก่ เน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำที่ให้การบริหารงานพัฒนาประสบความสำเร็จ เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อกำหนดแผนชุมชน กำหนดให้พื้นที่สูงเป็นเขตพัฒนาพิเศษโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้นำการบริหารแบบบูรณาการสูงสุด (CEO) ให้

พื้นที่สูงสามารถกำหนดงบประมาณเพื่อการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ และเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สูงแยกออกจากพื้นที่ปกติ

7) ด้านการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในด้านการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเองได้ฉันทมติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00) ได้แก่ ยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่โดยผ่าน อปท. เป็นองค์กรหลัก เพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อจัดการ แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น และแนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00 ได้แก่ สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่ และเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นอกจากนี้แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ได้แก่ สร้างเครือข่ายชุมชนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

8) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข ผลการพิจารณาพบว่า แนวคิดในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุขได้ฉันทมติจากผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00) ได้แก่ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น แนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.50 ได้แก่ การสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อชุมชนมีศักยภาพ และความสามารถการพัฒนาทาง เศรษฐกิจอย่างสมดุล และยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดที่ได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ได้แก่ การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น การส่งเสริมชุมชนในการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและการเชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่ และการสนับสนุนชุมชนในการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพความรู้ ความคิด และ สติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต

ตาราง 50 ผลการวิเคราะห์ระดับฉันทามติ

ข้อที่	ข้อความ	Mo-Mdn	Q ₃ -Q ₁	ผลสรุป
ประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ				
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ โดยมีกิจกรรมธุรกรรม อย่างสม่ำเสมอ	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
2	ควรมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพให้เพียงพอใน การลงทุนที่เหมาะสม	0.00	0.50	ได้ฉันทามติ
3	ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้แน่นอน	1.00	1.00	ได้ฉันทามติ
4	ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าต่อการประกอบ อาชีพ	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
5	ประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนด้าย การตลาด	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
6	ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้มั่นคง ถาวร	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
7	ประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุนอย่าง ต่อเนื่องและเป็นธรรม จนชุมชนสามารถพึ่งตนเอง ได้	1.00	1.00	ได้ฉันทามติ
8	การพัฒนาควรเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริ ด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างรูปธรรม	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
การรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น				
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วิถีชีวิตและร่วม กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
2	เสริมสร้างองค์ความรู้ในวิถีชีวิต ภาษาและภูมิ ปัญญา โดยเน้นที่เด็กและเยาวชน	0.00	0.50	ได้ฉันทามติ
3	ส่งเสริมการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและกว้างขวาง	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
4	ส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้าน ภาษาและการแต่งกาย	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	Mo-Mdn	Q ₃ -Q ₁	ผลสรุป
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
1	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
2	เสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวาง เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
3	เน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ	0.00	0.50	ได้ฉันทามติ
4	การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
5	กระจายอำนาจการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
6	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับภาครัฐอย่าง	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
การเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็น ตัวขับเคลื่อนการพัฒนา				
1	ส่งเสริมชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีการพัฒนา จิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างภูมิ ปัญญาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของชุมชน	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
2	สร้างระบบความเชื่อ และมีจิตสาธารณะในการ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน ทำให้เกิด เป็นความรัก และหวงแหนชุมชน	0.00	0.50	ได้ฉันทามติ
3	สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
4	ส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและฐานข้อมูลชุมชนเพื่อ นำไปสู่การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนที่จะใช้ ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน	0.50	1.00	ได้ฉันทามติ
5	ให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม สร้าง โดยผ่านกระบวนการทำประชาคม	0.50	1.00	ได้ฉันทามติ

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	Mo-Mdn	Q ₃ -Q ₁	ผลสรุป
การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น				
1	ติดตามตรวจสอบว่าการบริหารงานของ อปท. ดำเนินไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
2	ส่งเสริมให้ชุมชนรับฟังความเห็นในข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการตัดสินใจในส่วนได้เสียของชุมชน	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
3	ส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วมในชุมชนการเมืองท้องถิ่น โดยตรง เช่น การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
4	ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของ อปท. ว่าชุมชนได้รับประโยชน์หรือไม่	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
5	คัดค้านหรือลงมติโครงการที่มีมีส่วนได้เสียของชุมชน	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
หน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี				
1	เน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำที่ให้การบริหารงานพัฒนาประสบความสำเร็จ	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
2	เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อกำหนดแผนชุมชน	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
3	กำหนดให้พื้นที่สูงเป็นเขตพัฒนาพิเศษ โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้นำการบริหารแบบบูรณาการสูงสุด (CEO)	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
4	ให้พื้นที่สูงสามารถกำหนดงบประมาณเพื่อการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
5	เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สูงแยกออกจากพื้นที่ปกติ	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	Mo-Mdn	Q ₃ -Q ₁	ผลสรุป
การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง				
1	ยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่โดยผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลัก	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
2	เพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อการจัดการ	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
3	สร้างเครือข่ายชุมชนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	0.00	1.50	ได้ฉันทามติ
4	สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างเป็นทางการและยังยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น	0.50	1.00	ได้ฉันทามติ
5	สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่และเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	0.00	1.00	ได้ฉันทามติ
การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข				
1	สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อชุมชนมีศักยภาพ และความสามารถการพัฒนาทาง เศรษฐกิจอย่างสมดุล และยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5.00	0.50	ได้ฉันทามติ
2	การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	5.00	1.50	ได้ฉันทามติ
3	ส่งเสริมชุมชนในการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและการเชื่อมต่อกุมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่	4.00	1.50	ได้ฉันทามติ

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	Mo-Mdn	Q ₃ -Q ₁	ผลสรุป
4	ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งรับมือกับผลกระทบของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาท ในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินให้มากขึ้น	0.00	0.00	ได้ฉันทามติ
5	สนับสนุนชุมชนในการจัดความรู้ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพความรู้ ความคิด และ สติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็น ฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและ คุณภาพชีวิต	0.50	1.50	ได้ฉันทามติ

หมายเหตุ ระดับฉันทามติพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้
ค่าสมบรูณ์ของ Mode-Median ไม่เกิน 1.00
ค่าพิสัยควอไทล์ (Q₃-Q₁) มีค่าไม่เกิน 1.50

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผลการศึกษารูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนกะเหรี่ยง
บนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการระดมความคิดเห็นผู้เข้าร่วมสนทนา
กลุ่ม (Focus Group) จำนวน 54 คน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ จำนวน 23
คน 2) แกนนำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนและกลุ่มเยาวชนทุกหมู่บ้าน จำนวน 14 คน และ 3) บุคคลอื่นที่
พิจารณาว่าผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาบนพื้นที่สูง อาทิ ประธานประชาคมอำเภอ ประธานสภา
วัฒนธรรมอำเภอ ประธานกลุ่มสตรีอำเภอ ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำเยาวชน
จำนวน 17 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ได้มาจากการพิจารณาบริบทและเกี่ยวข้องกับกิจกรรม
การพัฒนา จึงได้เลือกแบบเจาะจงให้เกิดความครอบคลุมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สามารถประมวล
ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า รูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรมีองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ รูปแบบประชากรมีรายได้สม่ำเสมอ การรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน การเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานราชการทุกส่วนมีกำรบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี และการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง

ประเด็นที่ 2 รายละเอียดของรูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับ ชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. แนวคิดการสร้างรายได้

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มสรุปว่า ประชากรในชุมชนมีรายได้สม่ำเสมอของคนในชุมชนควรมีการประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนด้านการตลาด และการพัฒนาควรเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างรูปธรรม นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพให้เพียงพอในการลงทุนที่เหมาะสม ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยมีกิจกรรมธุรกรรมอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้แน่นอน และ นำแนวคิดการพัฒนาโดยเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างรูปธรรม

2. แนวคิดการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนสรุปว่า เห็นด้วยกับแนวคิดการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า ควรมีการส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้านภาษาและการแต่งกาย และการเสริมสร้างองค์ความรู้ในวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาโดยเน้นที่เด็กและเยาวชน

3. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน และเห็นพ้องต้องการว่าควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง เน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ มีการ

เสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวางเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และมีการกระจายอำนาจ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน

4. แนวคิดด้านการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัว

ขับเคลื่อนการพัฒนา

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดด้านการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา ควรมีการสร้างระบบความเชื่อ และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน ทำให้เกิดเป็นความรัก และห่วงแหนชุมชน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและฐานข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนที่จะใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และการให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง โดยผ่านกระบวนการทำประชาคม

5. แนวคิดด้านการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดด้านการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และเห็นว่าชุมชนควรมีการติดตามตรวจสอบว่าการบริหารงานของอปท. ดำเนินไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและตรงกับความต้องการของประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนรับฟังความเห็นในข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการตัดสินใจในส่วนได้เสียของชุมชน

6. แนวคิดด้านหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดด้านหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี โดยควรมีการเน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำ ที่ให้การบริหารงานพัฒนาประสบความสำเร็จ กำหนดให้พื้นที่สูงเป็นเขตพัฒนาพิเศษ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้นำการบริหารแบบบูรณาการสูงสุด (CEO) ให้พื้นที่สูงสามารถกำหนดงบประมาณเพื่อการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ และเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สูงแยกออกจากพื้นที่ปกติ

7. แนวคิดด้านการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดด้านการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง โดยชุมชนนั้นควรมีการยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่ โดยผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรหลัก สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่ และเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเสริมสร้างความมั่นคงในที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น

8. แนวคิดด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข โดยเห็นพ้องต้องการว่าควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น มีการสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อชุมชนมีศักยภาพ และความสามารถการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุล และยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น และการสนับสนุนชุมชนในการจัดความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพความรู้ คว้ามคิด และสติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต

ตาราง 51 ผลการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ข้อที่	ข้อความ	ผลสรุป	ความสอดคล้อง
ประชากรมีรายได้			
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ โดยมีกิจกรรมธุรกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ได้ฉันทามติ	✓
2	ควรมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพให้เพียงพอในการลงทุนที่เหมาะสม	ได้ฉันทามติ	✓
3	ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้แน่นอน	ได้ฉันทามติ	✓
4	ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าต่อการประกอบอาชีพ	ได้ฉันทามติ	✓
5	ประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนค้าขายการตลาด	ได้ฉันทามติ	✓
6	ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้มั่นคงถาวร	ได้ฉันทามติ	x
7	ประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุนอย่างต่อเนื่อง และเป็นธรรม จนชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้	ได้ฉันทามติ	x
8	การพัฒนาควรเน้นชุมชนให้นำแนวพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างรูปธรรม	ได้ฉันทามติ	✓

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ผลสรุป	ความสอดคล้อง
การรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น			
1	ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วิถีชีวิตและร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	ได้ฉันทามติ	✓
2	เสริมสร้างองค์ความรู้ในวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญา โดยเน้นที่เด็กและเยาวชน	ได้ฉันทามติ	✓
3	ส่งเสริมการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกว้างขวาง	ได้ฉันทามติ	✓
4	ส่งเสริมแต่ละชนเผ่าให้ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ด้านภาษา และการแต่งกาย	ได้ฉันทามติ	✓
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
1	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง	ได้ฉันทามติ	✓
2	เสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์อย่างกว้างขวางเพื่อ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้	ได้ฉันทามติ	✓
3	เน้นการนำภูมิปัญญามาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ	ได้ฉันทามติ	✓
4	การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่าง คุ่มค่าและเกิดประโยชน์	ได้ฉันทามติ	x
5	กระจายอำนาจการดูแลและทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน	ได้ฉันทามติ	✓
6	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกับภาครัฐ	ได้ฉันทามติ	✓
การเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัว ขับเคลื่อนการพัฒนา			
1	ส่งเสริมชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีการพัฒนาจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างภูมิปัญญาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของชุมชน	ได้ฉันทามติ	x

ตาราง 51 (ต่อ)

	ข้อความ	ผลสรุป	ความสอดคล้อง
2	สร้างระบบความเชื่อ และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน ทำให้เกิดเป็นความรัก และ หวงแหนชุมชน	ได้ฉันทามติ	✓
3	สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และ กระบวนการเรียนรู้	ได้ฉันทามติ	✓
4	ส่งเสริมชุมชนรู้จักตนเองและฐานข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่ การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนที่จะใช้ขับเคลื่อนการ พัฒนาชุมชน	ได้ฉันทามติ	✓
5	ให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง โดย ผ่านกระบวนการทำประชาคม	ได้ฉันทามติ	✓
การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น			
1	ติดตามตรวจสอบว่าการบริหารงานของ อปท.ดำเนินไป ด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและตรงกับความต้องการของ ประชาชนหรือไม่	ได้ฉันทามติ	✓
2	ส่งเสริมให้ชุมชนรับฟังความเห็นในข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการตัดสินใจในส่วนได้เสียของชุมชน	ได้ฉันทามติ	✓
3	ส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วมในชุมชนการเมืองท้องถิ่น โดยตรง เช่น การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง	ได้ฉันทามติ	x
4	ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของ อปท. ว่าชุมชนได้รับ ประโยชน์หรือไม่	ได้ฉันทามติ	✓
5	คัดค้านหรือลงมติโครงการที่มีส่วนได้เสียของชุมชน	ได้ฉันทามติ	✓
หน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมี การบริหารจัดการที่ดี			
1	เน้นภาวะผู้นำเป็นแกนนำที่ให้การบริหารงานพัฒนา ประสบความสำเร็จ	ได้ฉันทามติ	✓

ตาราง 51 (ต่อ)

	ข้อความ	ผลสรุป	ความสอดคล้อง
2	เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อกำหนดแผนชุมชน	ได้ฉันทามติ	x
3	กำหนดให้พื้นที่สูงเป็นเขตพัฒนาพิเศษ โดยมี ราชการจังหวัดเป็นผู้นำบริหารแบบบูรณาการสูงสุด (CEO)	ผู้ว่า ได้ฉันทามติ	✓
4	ให้พื้นที่สูงสามารถกำหนดงบประมาณเพื่อการพัฒนาเป็น กรณีพิเศษ	ได้ฉันทามติ	✓
5	เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สูงแยกออกจาก พื้นที่ปกติ	ได้ฉันทามติ	✓
การส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง			
1	ยกบทบาทของชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่โดยผ่าน อปท. เป็นองค์กรหลัก	ได้ฉันทามติ	✓
2	เพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อการจัดการ	ได้ฉันทามติ	x
3	สร้างเครือข่ายชุมชนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	ได้ฉันทามติ	✓
4	สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างเป็น ธรรมและยั่งยืนตามวิถีชุมชนท้องถิ่น	ได้ฉันทามติ	✓
5	สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่ และ เป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	ได้ฉันทามติ	x
การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข			
1	สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อชุมชนมีศักยภาพ และ ความสามารถการพัฒนาทาง เศรษฐกิจอย่างสมดุล และ ยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ได้ฉันทามติ	✓
2	การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งใน และนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนาาระบบสนับสนุนการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	ได้ฉันทามติ	✓

ตาราง 51 (ต่อ)

	ข้อความ	ผลสรุป	ความสอดคล้อง
3	ส่งเสริมชุมชนในการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และการเชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่	ได้ฉันทมติ	✓
4	ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น	ได้ฉันทมติ	✓
5	สนับสนุนชุมชนในการจัดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพความรู้ ความคิด และ สติปัญญา ให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต	ได้ฉันทมติ	✓

หมายเหตุ เครื่องหมาย ✓ หมายถึง การสนทนากลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนเครื่องหมาย x หมายถึง การสนทนากลุ่มมีความเห็นไม่สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

สรุป

ผลการศึกษารูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยนำผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนำพิจารณา นำมาเขียนขึ้นกับรูปแบบกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนกะเหรี่ยงบนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นผู้เข้าร่วมสนทนาสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดการสร้างรายได้

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้มั่นคงถาวร และการประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้สนทนาให้ความเห็นว่าในชุมชนพื้นที่สูงของอำเภอแม่สะเรียงยังไม่มีไฟฟ้าถึง 17 หมู่บ้านจากทั้งหมด 77 หมู่บ้าน ส่วนหมู่บ้านที่เหลือยังมีปัญหาจากการกระแสไฟฟ้าที่ยังไม่เสถียรเพราะกระแสไฟฟ้าถูกส่งมาจากจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการผลิต และการประสานภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุน ผู้สนทนาให้ความเห็นว่า บุคคลภายนอกจะเข้ามาครอบงำการค้าขายของท้องถิ่น ทำให้พ่อค้าท้องถิ่นเป็นเบี้ยล่างพ่อค้าภายนอกอำเภอ

2. แนวคิดการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนสรุปว่าเห็นด้วยกับแนวคิดการรักษาวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกประเด็น โดยให้เหตุผลว่าวิถีชีวิต ภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นจิตวิญญาณที่คนกะเหรี่ยงทุกคนต้องรักษามิฉะนั้นจะต้องถูกผีป่าผีเรือนลงโทษให้มอดเป็นไป

3. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ โดยผู้สนทนาเห็นว่า บนพื้นที่สูงส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนและป่าอนุรักษ์ ดังนั้น เหตุผลดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคการพัฒนาการใช้ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะพื้นที่ทำกินยังไม่ได้พิสูจน์การใช้พื้นที่อย่างสมบูรณ์และเกรงว่าพัฒนาระบบการใช้ที่ดินจะเป็นข้ออ้างของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ยึดพื้นที่ทำกินคืน

4. แนวคิดด้านการเสริมสร้างชุมชนความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมเป็นตัว

ขับเคลื่อนการพัฒนา

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่งเสริมชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีการพัฒนาจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างภูมิปัญญาต่างๆ ซึ่งผู้สนทนาให้เหตุผลว่าปัจจุบันกระแสโลกผ่านทางสื่อต่างๆ ได้เข้ามาคุกคามความคิดของคนในชุมชนทำให้สมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานแสวงหาวิถีชีวิตภายนอกชุมชน สมาชิกในชุมชนเหลือเพียงเด็กและผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมชุมชนเพื่อการพัฒนาจิตสำนึก

5. แนวคิดด้านการใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วมในชุมชนการเมืองท้องถิ่นโดยตรง เช่น การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง ซึ่งผู้สนทนาให้เหตุผลว่า การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นความคิดง่ายแต่ปฏิบัติได้ยาก เพราะ สมาชิกในชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงไม่ให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งโดยตรง เช่น บางหมู่บ้านจะต้องมีการเลื่อนการรับสมัครผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีผู้สมัครหรือสมัครไม่ครบ เหตุผลดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมให้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

6. แนวคิดด้านหน่วยงานราชการทุกส่วนมีการบริหารการพัฒนาเชิงบูรณาการมีการบริหารจัดการที่ดี

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อกำหนดแผนชุมชน จากซึ่งผู้สนทนาให้เหตุผลว่าการจัดทำแผนชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ขาดการพัฒนามิติอื่นๆ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านการมีส่วนร่วม เป็นต้น

7. แนวคิดด้านการส่งเสริมการใช้สิทธิการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเพิ่มอำนาจการตัดสินใจของชุมชนเพื่อการจัดการ และการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่เพื่อเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยที่สนทนาให้เหตุผลว่าตราบไคที่ท้องที่บนพื้นที่สูงยังมีอุปสรรคในด้านระเบียบกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายป่าไม้ยังไม่เปิดกว้างและยอมรับการดูแลป่าชุมชนโดยชุมชนอย่างเต็มที่ ดังนั้นการเพิ่มอำนาจตัดสินใจและการบริหารจัดการที่ดินร่วมแนวใหม่จึงเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ

8. แนวคิดด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาทั่วถึง อยู่เย็นเป็นสุข โดยเห็นพ้องต้องการว่าควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ในมิติต่างๆ ทั้งเรื่องอาชีพ สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น มีการส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อชุมชนมีศักยภาพ และความสามารถการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุล และยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น และการสนับสนุนชุมชนในการจัดการความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพความรู้ ความคิด และสติปัญญาให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน รวมทั้งการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ หรือใช้ ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต ทุกประเด็น โดยให้เหตุผลว่า แม้ว่าแนวคิดด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งหมดจะเป็นจินตนาการที่จะทำให้ชุมชนมีความสุข แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดดังกล่าวก็เป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดที่จะทำให้ทั้งภาครัฐและชุมชนขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นได้ในรูปธรรมให้มากและใกล้เคียงที่สุด